

**BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI "VIATOR
MİKROKREDİT AZƏRBAYCAN" MƏHDUD
MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ**

31 dekabr 2021-ci il tarixinə
Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq
Standartlarına uyğun hazırlanmış Maliyyə
Hesabatları və Müstəqil Auditorların Hesabatı

Çınar Plaza Biznes Mərkəzi, 25-ci
mərtəbə, H. Əliyev pros. 152,
AZ 1029, Bakı, Azərbaycan

"UHY International" şəbəkəsinin müstəqil üzvü

MƏZMUN

MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN HESABATI

MALİYYƏ HESABATLARI

Maliyyə Vəziyyəti haqqında Hesabat	3
Məcmu Gəlirlər haqqında Hesabat	4
Kapitalda Dəyişikliklər haqqında Hesabat	5
Pul Vəsaitlərinin Hərəkəti haqqında Hesabat.....	6

MALİYYƏ HESABATLARINA AİD QEYDLƏR

1	Cəmiyyət və Onun Fəaliyyəti.....	7
2	Cəmiyyətin Əməliyyat Mühiti	7
3	Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi	8
4	Uçot Siyasətinin Tətbiqi Zamanı Əhəmiyyətli Ehtimallar və Mülahizələr.....	15
5	Yeni və ya Yenidən İşlənmiş Standartların və Onlara Dair Şərhlərin Tətbiqi	17
6	Yeni Uçot Qaydaları	17
7	Pul Vəsaitləri və Onların Ekvivalentləri	19
8	Müştərilərə Verilmiş Kreditlər.....	20
9	Əmlak, Avadanlıq və Qeyri-Maddi Aktivlər	25
10	Digər Aktivlər	26
11	Müddətli Borc Öhdəlikləri	26
12	Buraxılmış Borc Qiymətli Kağızları.....	26
13	Digər Öhdəliklər	27
14	Nizamnamə Kapitalı	27
15	Faiz Gəliri və Xərci	27
16	Digər Gəlirlər.....	27
17	İnzibati və Digər Əməliyyat Xərcləri	28
18	Mənfəət Vergisi Xərci.....	28
19	Dividendlər.....	29
20	Təəhhüdlər və Şərti Öhdəliklər	29
21	Əlaqəli Tərəflərlə Qalıqlar və Əməliyyatlar.....	30
22	Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi	31
23	Maliyyə Alətlərinin Ədalətli Dəyəri	36
24	Maliyyə Alətlərinin Qiymətləndirmə Kategoriyaları üzrə Təqdim Edilməsi	37
25	Hesabat Dövründən sonra Baş Vermiş Hadisələr.....	37

MÜSTƏQİL AUDİTORUN HESABATI

"Viator Mikrokredit Azərbaycan" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin İdarə Heyətinə:

Rəy

Biz, "Viator Mikrokredit Azərbaycan" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti (bundan sonra "Cəmiyyət" adlandırılacaq) 31 dekabr 2021-ci il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan və həmin tarixdə başa çatan il üzrə məcmu gəlir haqqında hesabatdan, kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabatından və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatdan, habelə uçot siyasətinin təsviri və digər izahedici qeydlərdən ibarət maliyyə hesabatlarının auditini aparmışıq.

Hesab edirik ki, əlavə edilmiş maliyyə hesabatları Cəmiyyətin 31 dekabr 2021-ci il tarixinə maliyyə vəziyyətini, habelə həmin tarixdə başa çatan il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından düzgün əks etdirir.

Rəy üçün Əsaslar

Biz auditini Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uyğun aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətlərimiz əlavə olaraq hesabatımızın "Maliyyə Hesabatlarının Auditinə görə Auditorun məsuliyyəti" bölməsində təsvir edilir. Biz maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik normalar üzrə Mühasiblərin Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının mühasiblər üçün dərc etdiyi "Etika məcəlləsinin" (MBESŞ məcəlləsi) tələblərinə uyğun olaraq Cəmiyyətdən asılı deyilik və biz digər etik öhdəliklərimizi və MBESŞ məcəlləsinin tələblərini yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

Digər Qeyd

Cəmiyyətin 31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə MHBS-ə uyğun hazırlanmış maliyyə hesabatları digər auditor tərəfindən audit edilmişdir və həmin auditor bu maliyyə hesabatları üzrə 5 aprel 2021-ci il tarixində şərtsiz auditor rəyi bildirmişdir.

Maliyyə Hesabatlarına görə Rəhbərliyin və İqtisadi Subyektin İdarə Edilməsinə Cavabdeh olan Səlahiyyətli Şəxslərin Məsuliyyəti

Rəhbərlik bu maliyyə hesabatlarının Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və rəhbərliyin fikrincə, dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində əhəmiyyətli təhrif olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruri daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırladığı zaman, rəhbərlik Cəmiyyəti ləğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı yaxud bunu etməkdən başqa münasib alternativ olmadığı halda, rəhbərlik Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fasiləsiz fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühasibat uçotunun fasiləsiz fəaliyyət prinsipinin istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

İqtisadi subyektin idarə edilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslər Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının hazırlanması prosesinə nəzarət edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə Hesabatlarının Auditinə görə Auditorun Məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz təqdim edilmiş maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, saxtakarlıq və ya xətlər nəticəsində, əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmadığına dair kafi əminlik əldə etmək və rəyimiz daxil olan auditor hesabatını dərc etməkdir. Kafi əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin bu səviyyədə olan əminlik də əhəmiyyətli təhriflər mövcud olduğu hallarda, BAS-lara uyğun olaraq aparılmış auditin belə təhrifləri həmişə aşkarlayacağına zəmanət vermir. Təhriflər saxtakarlıq və ya səhvlər nəticəsində yarana bilər və ayrılıqda yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə edilmiş maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmə ehtimalı olduğu halda, əhəmiyyətli hesab edilir.

BAS-ların tələblərinə uyğun olaraq aparılan auditin bir hissəsi kimi biz audit aparılan zaman peşəkar mühakimə tətbiq edirik və peşəkar skeptisizm nümayiş etdiririk. Biz həmçinin:

- Maliyyə hesabatlarında saxtakarlıq və ya xətlər nəticəsində əhəmiyyətli təhriflər risklərini müəyyən edib qiymətləndiririk, bu risklərə cavab verən audit prosedurlarını layihələndirib həyata keçiririk və rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasib audit sübutlarını əldə edirik. Saxtakarlıq nəticəsində əhəmiyyətli təhrifi aşkarlamamaq riski xətlər nəticəsindəkindən daha yüksəkdir, çünki saxtakarlıq sözləşmə, dələduzluq, qərəzli hərəkətsizlik, həqiqətə uyğun olmayan məlumatlardan və ya daxili nəzarətin kobudcasına pozulmasından ibarət ola bilər;
- Cəmiyyətin daxili nəzarətin səmərəliliyinə dair rəy bildirmək məqsədi üçün olmamaq şərtlə, bu şəraitlərdə uyğun olan audit prosedurlarını layihələndirmək üçün auditə aid daxili nəzarəti başa düşürük;
- İstifadə edilmiş uçot siyasətinin uyğunluğunu və rəhbərlik tərəfindən həyata keçirilən uçot qiymətləndirmələrinin və əlaqəli məlumatların açıqlanmasının məntiqliliyini qiymətləndiririk;
- Mühəsibat uçotunun fasiləsizlik prinsipinin rəhbərlik tərəfindən istifadə edilməsinin uyğunluğuna və əldə edilən audit sübutlarının əsasında Cəmiyyətin fəaliyyətini fasiləsiz davam etmək imkanını ciddi şübhə altına qoya bilən hadisələrlə və ya şəraitlərlə bağlı əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmadığına dair nəticə çıxarıq. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu haqqında nəticə çıxardığımız halda, auditor hesabatımızda maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli məlumatların açıqlanmasına diqqət yetirməliyik və ya belə məlumatların açıqlanması kifayət olmadığı halda, rəyimizə dəyişiklik etməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatımızın tarixinədək əldə edilən audit sübutlarına əsaslanmalıdır. Lakin sonrakı hadisələr və ya şəraitlər Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyətinin dayandırılmasına səbəb ola bilər;
- Məlumatların açıqlanması da daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, habelə əsas əməliyyatların və hadisələrin maliyyə hesabatlarında ədalətli təqdim edilib-edilmədiyini qiymətləndiririk.

Biz iqtisadi subyektin idarə edilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslərə digər məsələlərlə yanaşı auditin planlaşdırılmış həcmi və müddətləri, habelə əhəmiyyətli audit sübutları, o cümlədən audit apardığımız zaman daxili nəzarətdə aşkar etdiyimiz əhəmiyyətli çatışmazlıqlar haqqında məlumat veririk.

Biz həmçinin iqtisadi subyektin idarə edilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslərə bəyanat veririk ki, müstəqilliyə və müstəqilliyimizə təsir etməsi əsaslandırılmış şəkildə güman edilən bütün əlaqələr və digər məsələlərə, habelə müvafiq olduğunda əlaqəli qorunma tədbirləri haqqında məlumat verməyimizə dair müvafiq etik normalarına riayət etmişik.

Cəmiyyətin idarə edilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslərin nəzərinə çatdırılmış məsələlərdən biz cari dövr üzrə maliyyə hesabatlarının ən əhəmiyyətli və bu səbəbdən əsas audit məsələləri olanları müəyyən edirik. Bu məsələnin ictimaiyyətə açıqlanmasına qanun və ya qaydalarla yol verilmədiyi halda və ya, çox nadir hallarda, məsələ haqqında hesabatda məlumat vermənin mənfi təsirlərinin onun ictimaiyyət üçün faydalarından çox olacağı əsaslandırılmış şəkildə güman edildiyinə görə biz bu məsələ haqqında hesabatımızda məlumatın verilməməsini qərara almadığımız halda, biz bu məsələləri auditor hesabatında təsvir edirik.

28 mart 2022-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

	Qeyd	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il (yenidən təqdim edilmiş)
Aktivlər			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	7	109,993	393,452
Müştərilərə verilmiş kreditlər	8	6,134,322	5,962,153
Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər	9	355,798	382,238
Təxirə salınmış vergi aktivləri	18	14,225	11,468
Digər aktivlər	10	71,072	74,369
Cəmi aktivlər		6,685,410	6,823,680
Öhdəliklər və Kapital			
Öhdəliklər			
Müddətli borc öhdəlikləri	11	1,783,277	2,479,726
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	12	500,000	-
Digər öhdəliklər	13	42,267	43,893
Cəmi öhdəliklər		2,325,544	2,523,619
Kapital			
Nizamnamə kapitalı	14	693,774	693,774
Yenidənqiymətləndirmə üzrə artım		117,672	131,976
Bölüşdürülməmiş mənfəət		3,548,420	3,474,311
Cəmi kapital		4,359,866	4,300,061
Cəmi öhdəliklər və kapital		6,685,410	6,823,680

28 mart 2022-ci il tarixində İdarə Heyəti adından təsdiq edilmiş və imzalanmışdır.

Aynur Əliyeva
İcraçı Direktor

Ruslan Qarayev
Maliyyə Meneceri

	Qeyd	31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il	31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il (yenidən təqdim edilmiş)
Faiz gəliri	15	1,368,773	1,347,336
Faiz xərci	15	(56,173)	(43,703)
Faiz yaranan aktivlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat ayırmalarından əvvəl xalis faiz gəliri		1,312,600	1,303,633
Faiz yaranan aktivlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat ayırmaları	8	(117,493)	(91,806)
Bərpa edilmiş məbləğlər	8	420,526	350,037
Xalis faiz gəliri		1,615,633	1,561,864
Digər gəlir, xalis	16	3,209	1,871
İnzibati və digər əməliyyat xərcləri	17	(1,425,850)	(1,219,800)
Xarici valyuta mübadiləsindən yaranan xalis zərər		(695)	(1,111)
Mənfəət vergisindən əvvəl mənfəət		192,297	342,824
Mənfəət vergisi xərci	18	(60,582)	(137,382)
İl üzrə mənfəət		131,715	205,442
Digər məcmu gəlir		-	-
İl üzrə cəmi məcmu gəlir		131,715	205,442

28 mart 2022-ci il tarixində İdarə Heyəti adından təsdiq edilmiş və imzalanmışdır.

Aynur Əliyeva
İcraçı Direktor

Ruslan Qarayev
Maliyyə Meneceri

	Nizamnamə kapitalı	Yenidənqiymətləndirmə üzrə artım	Bölüşdürülməmiş mənfəət	Cəmi kapital
1 yanvar 2020-ci il tarixinə (yenidən təqdim edilmiş)	693,774	146,280	3,254,565	4,094,619
İl üzrə cəmi məcmu gəlir	-	-	205,442	205,442
Yenidənqiymətləndirmə üzrə artımın amortizasiyası	-	(14,304)	14,304	-
31 dekabr 2020-ci il tarixinə (yenidən təqdim edilmiş)	693,774	131,976	3,474,311	4,300,061
İl üzrə cəmi məcmu gəlir	-	-	131,715	131,715
Elan edilmiş dividendlər	-	-	(71,910)	(71,910)
Yenidənqiymətləndirmə üzrə artımın amortizasiyası	-	(14,304)	14,304	-
31 dekabr 2021-ci il tarixinə	693,774	117,672	3,548,420	4,359,866

28 mart 2022-ci il tarixində İdarə Heyəti adından təsdiq edilmiş və imzalanmışdır.

Aynur Əliyeva
İcraçı Direktor

Ruslan Qarayev
Maliyyə Meneceri

	Qeyd	31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il	31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il (yenidən təqdim edilmiş)
Əməliyyat fəaliyyəti ilə bağlı pul axınları			
Əldə edilmiş faiz gəliri	15	1,401,276	1,333,270
Ödənilmiş faiz xərci	15	(61,041)	(48,474)
Bərpa edilmiş məbləğlər	8	420,526	350,037
Digər ödənişlər, xalis	16	3,209	7,415
Ödənilmiş əməliyyat xərcləri	17	(1,384,243)	(1,118,164)
Ödənilmiş mənfəət vergisi	18	(63,339)	(5,000)
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan xalis pul axınları		316,388	519,084
Əməliyyat aktivlərində xalis (artım)/azalma:			
Müştərilərə verilmiş kreditlər	8	(320,507)	(445,187)
Digər aktivlər	10	3,297	-
Əməliyyat öhdəliklərində xalis artım/(azalma):			
Digər öhdəliklər	13	10,577	-
Əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan xalis pul axınları		9,755	73,897
İnvestisiya fəaliyyəti ilə bağlı pul axınları			
Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin əldə edilməsi	9	(28,164)	(80,947)
İnvestisiya fəaliyyətinə yönəldilmiş xalis pul axınları		(28,164)	(80,947)
Maliyyə fəaliyyət ilə bağlı pul axınları			
Korporativ istiqrazların emissiyası	12	500,000	-
Müddətli borc öhdəliklərinin ödənilməsi	11	(692,445)	(710,764)
Ödənilmiş dividendlər		(71,910)	
Maliyyə fəaliyyətinə yönəldilmiş xalis pul axınları		(264,355)	(710,764)
Məzənnə dəyişikliklərinin pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə təsiri		(695)	(1,111)
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərində xalis azalma		(283,459)	(718,925)
İlin əvvəlinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	7	393,452	1,112,377
İlin sonuna pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	7	109,993	393,452

28 mart 2022-ci il tarixində İdarə Heyəti adından təsdiq edilmiş və imzalanmışdır.

Aynur Əliyeva
İcraçı Direktor

Ruslan Qarayev
Maliyyə Meneceri

1 Cəmiyyət və Onun Fəaliyyəti

"Viator Mikrokredit Azərbaycan" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti (bundan sonra "Cəmiyyət") 30 dekabr 2002-ci il tarixində VÖEN1400163551 qeydiyyat nömrəsi ilə Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyinin Bakı şəhər Vergilər Departamentində qeydiyyatdan keçmiş Bank Olmayan Kredit Təşkilatıdır. Cəmiyyət, Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı ("ARMB") tərəfindən tənzimlənir və 136-QB sayılı xüsusi lisenziya nömrəsi əsasında öz fəaliyyətini həyata keçirir. Cəmiyyətin əsas fəaliyyəti kreditlərin təqdim edilməsindən ibarətdir. Mövcud lisenziya əsasında Cəmiyyət girov qismində pul əmanətləri almaq hüququ yoxdur. Cəmiyyətin baş ofisi Azərbaycan Respublikasının Gəncə şəhərində yerləşir.

31 dekabr 2021-ci il tarixinə Cəmiyyətin 5 filialı (31 dekabr 2020-ci il: 5) mövcuddur və əməkdaşlarının orta sayı 61 nəfər (2020: 62 nəfər) təşkil edir.

Cəmiyyətin hüquqi ünvanı və fəaliyyət yeri. Cəmiyyətin hüquqi ünvanı B. Səfəroğlu küçəsi 133, Bakı, Azərbaycan Respublikasıdır. Cəmiyyətin baş ofisi N. Nərimanov prospekti 132, Gəncə Azərbaycan Respublikası ünvanında yerləşir.

31 dekabr 2021-ci və 31 dekabr 2020-ci il tarixlərinə Cəmiyyətin paylarının 100% hissəsi Viator AS (Norveç Krallığı) təşkilatına məxsusdur.

2 Cəmiyyətin Əməliyyat Mühiti

Cəmiyyət fəaliyyətini Azərbaycan Respublikasında həyata keçirir. 2021-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Hökuməti iqtisadi, hüquqi, vergi istiqamətli və tənzimləyici sahələrlə bağlı islahatlarını davam edir. Ölkənin iqtisadiyyatı neft və qaz qiymətlərində dəyişikliklərə həssasdır.

2020-ci il ərzində dünya iqtisadiyyatı koronavirus (COVID-19) pandemiyasının yayılması nəticəsində mənfi təsirlərə məruz qalmışdır. 2020-ci ilin mart-avqust aylarında bir sıra ölkələrdə COVID-19 ilə bağlı məhdudlaşdırıcı qapanma tədbirləri iqtisadi fəaliyyətin və ümumi xərclənmə səviyyəsinin əhəmiyyətli dərəcədə azalmasına səbəb olmuşdur. Sosial məsafə və karantin tədbirləri parakəndə ticarət, nəqliyyat, səyahət, ictimai işə, hotel, əyləncə və digər sahələrdə fəaliyyət göstərən bizneslərin bağlanması ilə nəticələnmişdir. Bundan əlavə, neftin qiyməti tarixi minimuma çatmış, lakin dövrün sonuna qədər tam olaraq bərpa olmuşdur.

Lakin 2021-ci il ərzində dünya üzrə vaksinasiya tədbirlərinin artması karantin məhdudiyyətlərinin yumşalmasına səbəb olmuşdur ki, bu da, öz növbəsində, dünya iqtisadiyyatına, o cümlədən Azərbaycan Respublikasının iqtisadiyyatına müsbət təsir göstərmişdir.

2020-ci və 2021-ci illər ərzində ARMB Azərbaycan manatının dövr ərzində 1 ABŞ dollarına qarşı 1.7000 məzənnəsini saxlayaraq onun sabitliyini təmin etməklə yanaşı monetar şərtlərin yumşaldılmasını davam etdirmişdir. Bunun nəticəsi olaraq ARMB-nin yenidən maliyyələşdirmə dərəcəsi 7.25% göstəricisindən 6.25% göstəricisinədək azaldılaraq sabit saxlanılmışdır.

16 yanvar 2021-ci il tarixində Azərbaycan əhalisinin vaksinasiasına başlanılmaqla, Azərbaycan Hökuməti əvvəlki dövrdə COVID-19 pandemiyasının qarşısını almaq məqsədi ilə tətbiq edilmiş səyahət məhdudiyyətləri, bizneslərin bağlanması və ölkə üzrə müəyyən ərazilərdə qapanmalar kimi xüsusi karantin rejimi məhdudiyyətlərini aradan qaldırmağı qərarlaşdırmışdır. Xüsusi karantin rejiminin ləğvinə baxmayaraq, ARMB maliyyə sektoruna dəstək məqsədilə müəyyən tənzimləyici məhdudiyyətlərin yumşaldılması tədbirlərini uzatmaq qərarına gəlmişdir.

Cəmiyyətin rəhbərliyi makro iqtisadi mühitdə baş verən prosesləri müşahidə edir və yaxın gələcəkdə Cəmiyyətin strategiyasının dayanıqlı inkişafını təmin etmək üçün zəruri hesab etdiyi qabaqlayıcı tədbirlər görür.

Buna baxmayaraq, mövcud iqtisadi vəziyyətin gələcək təsirini qabaqcadan proqnozlaşdırmaq nisbətən mürəkkəb olduğuna görə rəhbərliyin iqtisadi mühitlə bağlı cari proqnozları və təxminləri faktiki nəticələrdən fərqli ola bilər.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi

Maliyyə Hesabatlarının tərtib edilməsinin əsas prinsipləri. Hazırkı maliyyə hesabatları (bundan sonra "maliyyə hesabatları") Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") uyğun olaraq hazırlanmışdır. Hazırkı maliyyə hesabatlarında hesabat tarixi 31 dekabr tarixidir. Hazırkı maliyyə hesabatları, başqa cür qeyd edilmədiyi halda, tarixi dəyər prinsipi əsasında hazırlanmışdır.

Təqdimat valyutası. Hazırkı maliyyə hesabatlarında, başqa cür qeyd edilmədiyi halda, bütün məbləğlər Cəmiyyətin təqdimat və funksional valyutası olan Azərbaycan manatı ("AZN") ilə ifadə edilmişdir. Bundan əlavə, uçot siyasətini tətbiq edərkən rəhbərlik öz mülahizələrini irəli sürməlidir. Daha yüksək mülahizə tələb edən və ya mürəkkəb olan sahələr, həmçinin maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün ehtimal və təxminlərin əhəmiyyətli olduğu sahələr 4 sayılı Qeyddə açıqlanır.

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdakı maddələrin likvidlik ardıcılığı ilə təqdim edilməsi. Cəmiyyət üçün dəqiq müəyyən edilə bilən əməliyyat dövrü olmadığına görə o, cari və uzunmüddətli aktiv və öhdəlikləri maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda ayrıca göstərmir. Bunun əvəzində maliyyə aktiv və öhdəliklərin gözlənilən ödəmə müddətlərinə görə təhlili 22 sayılı Qeyddə təqdim olunur.

COVID-19 pandemiyasının təsiri. Cəmiyyət pandemiyanın və dəyişən mikro və makro iqtisadi şərtlərin onun fəaliyyətinə, maliyyə vəziyyətinə və maliyyə nəticələrinə təsirlərini qiymətləndirməyə davam edir.

Uyğunsuzluqların düzəldilməsi. 8 sayılı "Müştərilərə Verilmiş Kreditlər" və 11 sayılı "Müddətli Borc Öhdəlikləri" qeydlərində açıqlandığı kimi, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 28 fevral 2019-cu il tarixli Fərmanına əsasən, 1 avqust 2019-cu il tarixində ARMB ilə imzalanmış müqaviləyə görə, 1 yanvar 2012-ci il tarixindən Fərmanın imzalandığı tarixədək götürülmüş, gecikməsi 360 gündən çox olan və qalıq dəyəri 10,000 USD və ya 17,000 AZN təşkil edən kreditlərin restrukturizasiyası məqsədilə ilə ARMB Cəmiyyətə illik 0.1% faiz dərəcəsi ilə 5 illik dövlət təminatlı kredit vermişdir. Cəmiyyət bu vəsaitləri müvafiq müştərilərinə illik 1% faiz dərəcəsi ilə kreditlərin verilməsində istifadə etmişdir. Yuxarıda haqqında danışılan ARMB-dən əldə edilmiş kredit vəsaitlərinin tanınması və sonrakı dəyərləndirilməsində aşağıdakı uyğunsuzluq aşkar edilmişdir:

- Əldə edilmiş kredit üzrə faiz dərəcəsinin (illik 0.1%) bazar dərəcəsindən aşağı olması səbəbindən həmin vəsaitlər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda banklararası bazarda 5 illik kreditlər üçün tətbiq edilən 7.18% faiz dərəcəsi əsas götürülməklə, amortizasiya edilmiş dəyər metodu ilə tanınmışdır. Lakin bu, xüsusi haldır və növbəti faktlara görə Cəmiyyətin adi fəaliyyəti kimi nəzərə alınmamalıdır: (i) ARMB-dən əldə edilmiş vəsaitlərin istifadəsi müəyyən dövlət layihəsi ilə məhdudlaşdırılmışdır, yəni Cəmiyyət həmin vəsaitləri yalnız 2015-2016-cı illərdə devalvasiya nəticəsində mənfi təsirə məruz qalmış müəyyən kreditlərin restrukturizasiyasını həyata keçirilmək üçün istifadə edə bilər. (ii) bu, birdəfəlik əməliyyat olduğu üçün Cəmiyyətin qeyri-əməliyyat fəaliyyəti kimi təsnifləşdirilməlidir.

Yuxarıda göstərilən faktları nəzərə alaraq, Cəmiyyətin rəhbərliyi bu yanaşmanın həm ARMB-dən əldə edilmiş, həm də müştərilərə kredit formasında təqdim edilmiş vəsaitlər üçün tətbiq edilməsi əvəzinə, onların heç biri üçün tətbiq edilməməsinə və müvafiq maliyyə hesabatı sətirlərinin 2020-ci və 2019-cu illərin sonuna olan qalıq dəyərlərinə edilmiş düzəlişlərin geri qaytarılmasına qərar vermişdir. Bu uyğunsuzluğa onun təsirinə məruz qalmış əvvəlki dövr üzrə hər bir maliyyə hesabatı sətirinin yenidən təqdim edilməsi ilə düzəliş edilmişdir:

Kapitala təsir (kapitalda artım/(azalma))	31 dekabr 2020-ci il	1 yanvar 2020-ci il
Aktivlər		
Təxirə salınmış vergi aktivləri	11,468	38,783
Cəmi aktivlər	11,468	38,783

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi (davamı)

Kapitala təsir (kapitalda artım/(azalma))	31 dekabr 2020-ci il	1 yanvar 2020-ci il
Öhdəliklər və Kapital		
Öhdəliklər		
Müddətli borc öhdəlikləri	142,511	193,917
Təxirə salınmış vergi öhdəliyi	(17,035)	-
Cəmi öhdəliklər	125,476	193,917
Kapitala xalis təsir	(114,008)	(155,134)

Mənfəət və ya zərərə təsir (mənfəətdə artım/(azalma))	31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il
Faiz xərci	51,406
Xalis faiz gəliri	51,406
Mənfəət vergisindən əvvəl mənfəət	51,406
Mənfəət vergisi xərci	(10,280)
İl üzrə mənfəətə xalis təsir	41,126

Maliyyə alətləri - əsas qiymətləndirmə üsulları. Ədalətli dəyər qiymətləndirmə tarixində bazar iştirakçıları arasında könüllü şəkildə əməliyyat həyata keçirilərkən aktiv satmaq üçün alınacaq və öhdəliyi ötürərkən ödəniləcək dəyərdir. Ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq fəal bazarda alınıb satıla bilən qiymət ilə təsdiqlənir. Fəal bazar qiymətlər haqqında davamlı olaraq məlumat əldə etmək üçün aktiv və öhdəliklər üzrə əməliyyatların kifayət qədər tez müddətdə və həcmdə həyata keçirildiyi bazardır. Fəal bazarda alınıb satılan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri ayrı-ayrı aktiv və ya öhdəliklərin bazar qiymətinin müəssisənin istifadəsində olan aktiv və ya öhdəliklərin miqdarına hasili nəticəsində alınan məbləğ kimi ölçülür. Bu hal hətta bazarın normal gündəlik ticarət dövryyəsi müəssisənin istifadəsində olan aktiv və öhdəliklərin qarşılınması üçün kifayət qədər olmadıqda və bir əməliyyat üzrə mövqelərin satılması üçün sifarişlərin yerləşdirilməsi bazar qiymətinə təsir etdikdə baş verir.

Əməliyyatın qiyməti haqqında bazar məlumatı olmayan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün pul axınlarının diskontlaşdırılması modelindən, həmçinin bazar şərtləri ilə həyata keçirilən analoji əməliyyatlar haqqında məlumatlara və ya investisiya olunan müəssisələrin cari dəyərinə əsaslanan modellərdən istifadə edilir. Ədalətli dəyərin qiymətləndirilməsi nəticələri aşağıda göstəriləndiyi kimi ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələrinə görə təhlil edilir:

- 1-ci Səviyyəyə oxşar aktivlər və ya öhdəliklər üçün aktiv bazarlarda kotirovkə olunan (düzəliş edilməyən) qiymətlər ilə qiymətləndirmələr aiddir;
- 2-ci Səviyyəyə aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa (yəni, qiymətlər) və ya dolayısı ilə (yəni, qiymətlər əsasında hesablananlar) müşahidə edilə bilən əhəmiyyətli ilkin məlumatların istifadə edildiyi qiymətləndirmə üsulları ilə qiymətləndirmələr aiddir; və
- 3-cü Səviyyəyə aid olan qiymətləndirmələr yalnız müşahidə oluna bilən bazar məlumatlarına əsaslanmır (yəni, qiymətləndirmə üçün əhəmiyyətli həcmdə müşahidə oluna bilməyən ilkin məlumatlar tələb edilir).

Ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələri arasında köçürmələr hesabat dövrünün sonunda baş vermiş hesab edilir.

Əməliyyat xərcləri əlavə xərcləri əks etdirir və birbaşa olaraq maliyyə alətinin alışı, buraxılması və ya satışı ilə əlaqəlidir. Əlavə xərc əməliyyat həyata keçirilmədiyi təqdirdə yaranmayan xərclərdir. Əməliyyat xərclərinə agentlərə (satış üzrə agentlər kimi fəaliyyət göstərən işçilər daxil olmaqla), məsləhətçilərə, brokerlərə və dilerlərə ödənilmiş haqq və komissiyalar, tənzimləyici orqanlar və fond birjalına ödəmələr, eləcə də mülkiyyət hüququnun köçürülməsi üzrə vergilər və rüsumlar daxildir. Əməliyyat xərclərinə borc öhdəlikləri üzrə mükafat və ya diskontlar, maliyyələşdirmə xərcləri, daxili inzibati və ya saxlama xərcləri daxil edilmir.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi (davamı)

Amortizasiya olunmuş dəyər (AC) əsas məbləğ üzrə ödənişlərin çıxılmasından və hesablanmış faizlərin əlavə edilməsindən, maliyyə aktivləri üçün isə gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyatın çıxılmasından sonra maliyyə alətinin ilkin tanınma zamanı qeydə alınan dəyəridir. Hesablanmış faizlərə ilkin tanınma zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə etməklə ödənilməli məbləğ üzrə hər hansı mükafat və ya diskontun amortizasiyası daxildir. Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri, o cümlədən hesablanmış kupon gəlirləri və amortizasiya edilmiş diskont və ya mükafat (o cümlədən təqdim olunma zamanı təxirə salınmış komissiyalar, əgər varsa) ayrıca göstərilir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda müvafiq maddələrin balans dəyərində əks olunur.

Effektiv faiz metodu maliyyə alətinin balans dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində uçota alınması metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi gələcək pul ödənişləri və ya daxilolmalarını (kreditlər üzrə gələcək zərərlər istisna olmaqla) maliyyə alətinin fəaliyyət müddəti və ya daha qısa müddət ərzində maliyyə alətinin ümumi balans dəyərində diskontlaşdırılan dərəcədir.

Effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aləti üçün nəzərdə tutulan dəyişkən faiz dərəcəsi üzrə kredit spreadini əks etdirən mükafatlar və ya diskont və yaxud bazar qiymətlərindən asılı olaraq müəyyən edilməyən digər dəyişkən amillər istisna olmaqla, faiz dərəcələrinin növbəti dəyişdirilmə tarixinə qədər dəyişkən faizli alətlər üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini diskont etmək üçün istifadə edilir. Belə mükafatlar və ya diskontlar maliyyə alətinin gözlənilən tədavül müddəti ərzində amortizasiya edilir. Diskont dəyərinin hesablanmasına müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsini təşkil edən bütün komissiyalar daxildir.

Maliyyə alətləri – ilkin tanınma. Bütün maliyyə alətləri əməliyyat xərcləri də daxil olmaqla, ilkin olaraq ədalətli dəyərle tanınır. İlkin tanınma zamanı ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq əməliyyat qiyməti ilə təsdiqlənir. İlkin tanınma zamanı gəlir və ya zərər yalnız ədalətli dəyər ilə əməliyyat qiyməti arasında fərq olduqda qeydə alınır. Əməliyyat qiyməti eyni maliyyə aləti ilə aparılan digər müşahidə oluna bilən cari bazar əməliyyatları və ya əsas məlumat kimi yalnız müşahidə edilə bilən bazarların məlumatlarını istifadə edən qiymətləndirmə modeli ilə təsdiqlənir. İlkin tanınmadan sonra amortizasiya olunmuş dəyərle qiymətləndirilən maliyyə aktivləri üzrə gözlənilən kredit zərərləri üçün ehtiyat tanınır və bu da aktivin ilkin tanınmasından dərhal sonra zərərin tanınması ilə nəticələnir.

Qanunvericilik və ya ümumi qəbul edilmiş bazar qaydaları ilə müəyyən edilmiş vaxt çərçivəsində təchiz olunması nəzərdə tutulan maliyyə aktivlərinin bütün digər alış və satışları ("standart şərtlər" əsasında alış və satışlar), Cəmiyyətin maliyyə aktivini almaq və ya satmaq öhdəliyini qəbul etdiyi əməliyyat tarixində qeydə alınır. Alış üzrə bütün digər əməliyyatlar Cəmiyyətin həmin maliyyə aləti üzrə müqavilə tərəfi olduğu halda tanınır.

Maliyyə aktivləri – təsnifləşdirmə və sonrakı qiymətləndirmə

Qiymətləndirmə kateqoriyaları. Cəmiyyət maliyyə aktivlərini amortizasiya olunmuş dəyərle təsnifləşdirir və ölçür. Borc maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və sonrakı dövrdə ölçülməsi: (i) müvafiq aktivlər portfelinin idarə olunması üçün Cəmiyyətin biznes modelindən və (ii) aktiv üzrə pul axınlarının xüsusiyyətindən asılıdır.

Biznes model. Biznes model Cəmiyyətin nağd pul axınları əldə etməsi məqsədilə portfelin idarə edilməsi üçün istifadə etdiyi metodu əks etdirir və Cəmiyyətin məqsədinin: (i) aktivlərdən yalnız müqavilə üzrə nağd pul axınlarının əldə edilməsi ("müqavilə üzrə nağd pul axınlarının əldə edilməsi üçün aktivin saxlanması") və ya (ii) müqavilədə nəzərdə tutulan və aktivlərin satışından yaranan nağd pul axınlarının əldə edilməsi ("müqavilə üzrə nağd pul axınlarının əldə edilməsi və maliyyə aktivlərinin satılması üçün aktivlərin saxlanması") olub-olmadığını müəyyən edir, (i) və (ii) bəndlər tətbiq edilmədikdə, maliyyə aktivləri "digər" biznes modellərə aid edilir və ədalətli dəyəri mənfəət və ya zərərdə tanınan ("FVTPL") aktivlər kateqoriyasında ölçülür.

Pul axınlarının xüsusiyyətləri. Biznes model müqavilə üzrə pul axınlarının əldə edilməsi və ya müqavilə üzrə pul axınlarının əldə edilməsini və maliyyə aktivlərinin satılması üçün saxlanılmasını nəzərdə tutduqda, Cəmiyyət pul axınlarının yalnız əsas borc və faiz ödənişlərindən ibarət olub-olmadığını qiymətləndirir (SPPI təhlili).

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi (davamı)

Yenidən təsnifləşdirilmə. Maliyyə aktivlərinin idarə edilməsi üzrə biznes model tam dəyişdirildikdə, bütün maliyyə alətləri yenidən təsnifləşdirilir. Aktivlərin yenidən təsnifləşdirilməsi perspektiv qaydada - biznes modeldəki dəyişiklikdən sonrakı ilk hesabat dövrünün əvvəlindən tətbiq edilir. Cəmiyyət cari və müqayisəli dövr ərzində öz biznes modelini dəyişdirməmiş və maliyyə aktivlərini yenidən təsnifləşdirməmişdir.

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi. Cəmiyyət hər bir hesabat tarixində amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülmüş borc alətləri üzrə gözlənilən kredit zərərərini (GKZ) qiymətləndirir və kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatı tanıyır. Gözlənilən kredit zərərərini qiymətləndirilməsi aşağıdakıları özündə əks etdirir: (i) bir sıra mümkün nəticələrin qiymətləndirilməsi yolu ilə müəyyən edilmiş obyektiv və ehtimal ilə ölçülmüş məbləğ, (ii) pulun zaman dəyəri və (iii) hesabat tarixində keçmiş hadisələr, cari şərtlər və proqnozlaşdırılan gələcək iqtisadi vəziyyət haqqında artıq xərc çəkmədən və ya çalışmadan əldə edilə bilən əsaslandırılmış və təsdiqlənmiş məlumat. Amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən borc alətləri gözlənilən kredit zərərəri üzrə ehtiyat çıxılmaqla, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda göstərilir.

Cəmiyyət maliyyə aktivlərinin ilkin tanınmasından etibarən kredit keyfiyyətindəki dəyişikliklərə əsaslanaraq üç mərhələli dəyərsizləşmə modeli tətbiq edir. İlkin tanınma zamanı dəyərsizləşməmiş maliyyə aləti 1-ci Mərhələyə təsnifləşdirilir. 1-ci Mərhələdə maliyyə aktivləri üzrə GKZ növbəti 12 ay ərzində və ya müqavilədə nəzərdə tutulan ödəniş tarixinə qədər (12 ay bitənə qədər) baş verə bilən defolt hadisələri nəticəsində yaranmış bütöv müddət üçün GKZ ("12 aylıq GKZ") məbləğində qiymətləndirilir. Cəmiyyət ilkin tanınma vaxtından etibarən kredit riskində əhəmiyyətli dərəcədə artımın ("SICR") baş verdiyini müəyyən edərsə, aktiv 2-ci Mərhələyə köçürülür və həmin aktiv üzrə GKZ bütöv müddət üçün GKZ əsasında, yəni müqavilədə göstərilən ödəmə tarixinə qədər, lakin gözlənilən hər hansı qabaqcadan ödənişləri nəzərə almaqla ("bütöv müddət üçün GKZ") qiymətləndirilir. Kredit riskində əhəmiyyətli dərəcədə artımın baş verməsinin Cəmiyyət tərəfindən müəyyən edilməsi qaydası 22 saylı Qeyddə təqdim edilir. Cəmiyyət maliyyə aktivinin dəyərsizləşməsinə müəyyən edərsə aktiv 3-cü Mərhələyə köçürülür və həmin aktiv üzrə GKZ bütöv müddət üçün GKZ kimi qiymətləndirilir. Dəyərsizləşmiş aktivlərin və defolt hadisəsinin Cəmiyyət tərəfindən müəyyən edilməsi qaydası 22 saylı Qeyddə izah edilir.

Maliyyə aktivlərinin silinməsi. Maliyyə aktivlərini bərpa etmək üçün Cəmiyyətin bütün praktiki imkanları tükəndikdə və Cəmiyyət belə aktivlərin bərpasına dair gözləntilərin əsaslandırılmadığı qənaətinə gəldikdə, maliyyə aktivləri tam və ya qismən silinir. Aktivlərin silinməsi tanınmanın dayandırılmasını əks etdirir. Cəmiyyət müqaviləyə əsasən ödənilməli məbləğləri bərpa etməyə cəhd etdikdə, lakin həmin məbləğlərin bərpası ilə bağlı əsaslandırılmış gözləntiləri olmadıqda, barəsində hələ də məcburi bərpa tədbirləri görülməli maliyyə aktivlərini silə bilər.

Maliyyə aktivlərinin tanınmasının dayandırılması. Cəmiyyət aşağıdakı hallarda maliyyə aktivlərinin tanınmasını dayandırır: (a) aktivlər geri alındıqda və ya bu aktivlərlə əlaqədar pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə hüquqların müddəti başa çatdıqda və ya (b) Cəmiyyət maliyyə aktivlərindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını üzrə mülkiyyət hüququnu ötürdükdə və ya ötürülmə haqqında müqavilə bağladığıda və bu zaman (i) həmin aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə başqa tərəfə ötürdükdə və ya (ii) bu aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə ötürmədikdə və ya saxlamadıqda, lakin, həmin aktivlər üzrə nəzarət hüququnu özündə saxlamadıqda. Qarşı tərəf satışa məhdudiyyətlər qoymadan aktiv tam olaraq əlaqəli olmayan üçüncü tərəfə satmaq imkanına malik olmadıqda nəzarəti özündə saxlayır.

Maliyyə aktivlərinin modifikasiyası. Cəmiyyət bəzən maliyyə aktivləri üzrə müqavilə şərtlərinə yenidən baxır və ya onları dəyişdirir. Mümkün olduğu hallarda, Cəmiyyət girovu reallaşdırmaq əvəzinə kreditin prolonqasiya edilməsinə səy göstərir. Belə səylərə ödəmə şərtlərinin dəyişdirilməsi və ya yeni kredit sazişinin imzalanması daxildir.

Şərtlər yenidən razılaşdırıldıqdan sonra bu cür kreditlər artıq gecikmiş sayılmır. Rəhbərlik prolonqasiya edilmiş kreditlər üzrə bütün şərtlərin yerinə yetirildiyinə və gələcək ödənişlərin icra olunacağına əmin olmaq məqsədilə həmin kreditləri davamlı olaraq təhlil edir. Bu cür kreditlər üçün onların ilkin, yaxud cari effektiv faiz dərəcəsi tətbiq edilməklə hesablanmış fərdi və ya kollektiv şəkildə dəyərsizləşmə üzrə qiymətləndirmə davam etdirilir.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi (davamı)

Maliyyə öhdəlikləri – qiymətləndirilmə kateqoriyaları. Maliyyə öhdəlikləri sonradan amortizasiya olunmuş dəyərle ölçülür.

Maliyyə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması. Maliyyə öhdəliyinin tanınması öhdəlik icra edildiyi halda dayandırılır (yəni, müqavilədə göstərilən öhdəlik yerinə yetirildikdə, ləğv edildikdə və ya icra müddəti başa çatdıqda).

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə müxbir hesablar üzrə məhdudiyyət qoyulmamış vəsaitlər daxildir. Verilmə tarixində istifadəsinə üç aydan çox müddətə məhdudiyyət qoyulmuş vəsaitlər maliyyə vəziyyəti və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlarda pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə aid edilmir.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri aşağıdakı səbəblərə görə amortizasiya olunmuş dəyərle qeydə alınır: (i) müqavilə üzrə nağd pul axınlarını əldə etmək məqsədilə saxlanılır və həmin nağd pul axınları yalnız əsas borc və faiz ödənişlərindən ("SPPI") ibarətdir, və (ii) FVTPL kateqoriyasında qiymətləndirilmir.

Müştərilərə verilmiş kreditlər. Müştərilərə verilmiş kreditlər müştərinin kreditini almaq və ya müştəriyə kredit vermək məqsədilə Cəmiyyət tərəfindən müştərilərə avans şəklində nağd pul verildiyi zaman uçota alınır. Biznes model və pul axınlarının xüsusiyyətini nəzərə alaraq, Cəmiyyət müştərilərə verilmiş kreditləri amortizasiya olunmuş dəyərle təsnifləşdirir.

Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatlar gözlənilən kredit zərərləri üzrə proqnoz modellərə əsasən müəyyən edilir. GKZ-nin qiymətləndirilməsində istifadə edilən ilkin məlumatlar, fərziyyələr və hesablama üsulları haqqında məlumat 22 sayılı Qeyddə göstərilir.

Əmlak və avadanlıqlar. Əmlak və avadanlıqlar hər hansı yığılmış amortizasiya və ehtiyac yaranarsa, dəyərsizləşmə üzrə zərərər çıxılmaqla ilkin dəyərdə uçota alınır.

Kiçik həcmli təmir və xidmət xərcləri çəkildiyi dövrdə xərcə silinir. Əmlak və avadanlıqların əsas hissələrinin əvəz edilməsi xərcləri kapitallaşdırılır və əvəz edilmiş hissələr balansdan silinir.

Rəhbərlik hər bir hesabat dövrünün sonunda əmlak və avadanlıqlar üzrə dəyərsizləşmə əlamətlərinin mövcud olub-olmadığını qiymətləndirir. Əgər bu cür əlamətlər mövcud olarsa, rəhbərlik bərpa edilə bilən dəyəri təxmin edir. Aktivin bərpa edilə bilən dəyəri onun satışı üzrə məsrəflər çıxılmaqla, ədalətli dəyəri və istifadə dəyərindən daha yüksək olan dəyəridir. Aktivin balans dəyəri onun bərpa edilə bilən dəyərinə qədər azaldılır və dəyərsizləşmə zərəri il üzrə mənfəət və ya zərərdə tanınır. Aktivin istifadə dəyərini və ya satış üzrə məsrəflər çıxılmaqla ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün istifadə edilmiş təxminlərdə dəyişiklik baş verdiyi təqdirdə, əvvəlki illərdə tanınmış dəyərsizləşmə zərəri bərpa edilir. Əmlak və avadanlıqların silinməsindən yaranan mənfəət və ya zərər, gəlirin məbləği ilə balans dəyəri arasındakı fərq kimi müəyyən edilir və il üzrə mənfəət və ya zərərə daxil edilir (sair əməliyyat gəlirləri və ya xərclərinin tərkibində).

Köhnəlmə. Köhnəlmənin hesablanması aktiv istifadə üçün hazır olduğu tarixdən başlanır. Torpaq və başa çatdırılmamış tikililər üçün köhnəlmə hesablanmır. Əmlak və avadanlıqların digər komponentləri üzrə köhnəlmə düz xətt metoduna əsasən aşağıdakı ehtimal edilən illik dərəcələr ilə hesablanır:

İllik dərəcələr

Binalar	7%
Nəqliyyat vasitələri	20%
Kompüterlər və rabitə avadanlığı	33%
Mebel və qurğular	20%
Digər	25%

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi (davamı)

Əmlak, tikili və avadanlığın faydalı istifadə müddəti hər bir hesabat dövrünün sonunda nəzərdən keçirilir və lazım olduqda onların istifadə müddətlərindəki dəyişikliklər sonrakı dövrdən etibarən uçota alınır.

Aktivin artıq köhnəldiyi və istismar müddəti başa çatdığı halda, satış üzrə təxmin edilən xərclər çıxılmaqla, Cəmiyyətin həmin aktivin satışı nəticəsində əldə edəcəyi təxmin edilən məbləğ aktivin qalıq dəyəridir.

Əgər Cəmiyyət aktivlərini fiziki istismar müddətinin sonuna qədər istifadə edəcəyini gözləyərsə və əlavə qalıq dəyərinin mövcud olmadığı nəzərdə tutulursa, aktivin qalıq dəyəri sıfıra bərabər olur.

Aktivlərin qalıq dəyəri lazım olduqda hər bir hesabat tarixində nəzərdən keçirilir və dəqiqləşdirilir.

Qeyri-maddi aktivlər. Cəmiyyətin qeyri-maddi aktivləri müəyyən edilmiş faydalı istifadə müddətinə malik olub əsasən kapitallaşdırılmış proqram təminatından ibarətdir.

Proqram təminatı üzrə əldə edilmiş lisenziyalar onların alınması və tətbiq edilməsi üçün çəkilmiş xərclərin əsasında kapitallaşdırılır. Proqram təminatı ilə əlaqədar bütün digər xərclər çəkildiyi zaman xərcə silinir. Kapitallaşdırılmış proqram təminatı təxmin edilən faydalı istifadə müddəti (5-10 il) ərzində düz xətt metoduna əsasən amortizasiya olunur.

İcarələr. Müqavilənin başlanğıcında Cəmiyyət müqavilənin özünün və ya onun tərkibində icarə olub-olmadığını, yəni, müqavilənin özündə müəyyən edilmiş aktivin istifadəsi üzrə nəzarət hüququnun, ödəniş qarşılığında müəyyən vaxt müddəti üçün ötürülməsini nəzərdə tutub-tutmadığını qiymətləndirir.

31 dekabr 2021-ci il və 31 dekabr 2020-ci il tarixlərinə Cəmiyyətin 16 sayılı MHBS-in icbari şəkildə tətbiqinə məruz qala bilən icarə müqavilələri olmamışdır. Buna görə də, rəhbərlik bütün icarə müqavilələrini 31 dekabr 2021-ci il və 31 dekabr 2020-ci il tarixlərində bitən illər üzrə əməliyyat lizinqi kimi tanımışdır.

Avans ödənişləri. Aktiv əldə etmək üçün avans ödənişləri Cəmiyyət bu aktiv üzərində nəzarət əldə etdikdə və həmin aktivlə bağlı gələcək iqtisadi səmərənin Cəmiyyətə daxil olacağı ehtimal edildikdə aktivin qalıq dəyərinə köçürülür. Digər avans ödənişləri bu ödənişlərin aid olduğu mal və xidmətlər əldə edildikdə mənfəət və ya zərərə silinir. Əgər avans ödənişinin aid olduğu aktivlər, mallar, yaxud xidmətlərin əldə edilməməsi gözlənilirsə, həmin avans ödənişinin qalıq dəyəri müvafiq şəkildə balansdan silinir və il/dövr üzrə mənfəət və ya zərərdə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat tanınır. Cəmiyyətin avans ödənişlərinin müddəti bir ildən azdır və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda digər aktivlərin tərkibində tanınmışdır.

Müddətli borc öhdəlikləri. Müddətli borc öhdəliklərinə rezident və qeyri-rezident banklardan, eləcə də digər maliyyə institutlarından müəyyən edilmiş ödəmə müddətləri və sabit faiz dərəcəsi ilə cəlb edilmiş kreditlər daxildir. Müddətli borc öhdəlikləri amortizasiya edilmiş dəyərlə qeydə alınır.

Buraxılmış borc qiymətli kağızları. Buraxılmış borc qiymətli kağızları Cəmiyyət tərəfindən emissiya edilmiş istiqrazlardan ibarətdir. Buraxılmış borc qiymətli kağızları amortizasiya olunmuş dəyərlə uçota alınır.

Nizamnamə kapitalı. Nizamnamə kapitalı səhmdar tərəfindən verilən kapitalın miqdarıdır. Cəmiyyət öz nizamnamə kapitalını qanuna uyğun olaraq səhmdarın razılığı ilə artırır və ya azaldır. 1 sayılı Qeyddə açıqlandığı kimi, Viator AS (Norveç Krallığı) Cəmiyyətin 31 dekabr 2021-ci il və 31 dekabr 2020-ci il tarixinə paylarının 100 faiz hissəsinə sahibdir.

Dividendlər. Dividendlər elan olunub təsdiqləndiyi dövrdə kapitalda qeydə alınır. Hesabat dövründən sonra, lakin maliyyə hesabatlarının təsdiqlənməsindən əvvəl elan edilmiş dividendlər haqqında məlumat "hesabat tarixindən sonrakı hadisələr" qeydində açıqlanır. Mənfəətdən dividendlər və digər ödənişlər Cəmiyyətin yerli qanunvericiliyə uyğun hazırlanmış maliyyə hesabatlarına əsasən həyata keçirilir. Azərbaycan qanunvericiliyində cari ilin xalis mənfəəti bölüşdürmənin əsası kimi müəyyən edilir.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi (davamı)

Faiz gəlir və xərcinin uçotu. Bütün borc alətləri üzrə faiz gəlirləri və xərcləri effektiv faiz metoduna əsasən hesablama metodu ilə mənfəət və ya zərərdə qeydə alınır. Bu metoda əsasən, faiz gəlirləri və xərclərinə müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış və effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi olan bütün komissiya və haqlar, sövdələşmə xərcləri, eləcə də bütün digər mükafat və ya güzəştlər daxildir.

Effektiv faiz dərəcəsinə aid olan komissiya haqlarına maliyyə aktivinin yaradılması və ya alınması, yaxud maliyyə öhdəliyinin (məsələn, ödəmə qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi, zəmanətlərin və ya girovun dəyərləndirilməsi və qeydə alınması, maliyyə alətinin təqdim edilməsi şərtlərinin razılaşdırılması və sövdələşmə sənədlərinin hazırlanması haqları) buraxılması ilə əlaqədar alınmış və ya ödənilmiş komissiya haqları daxildir.

Bazar faiz dərəcələri ilə kreditlərin verilməsi üzrə öhdəlik üçün Cəmiyyət tərəfindən alınmış komissiya haqları, Cəmiyyətin xüsusi kredit müqaviləsini imzalayacağı ehtimal edildikdə və kreditin verilməsindən sonra qısa müddət ərzində onun realizasiyasını planlaşdırmadıqda effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi hesab edilir.

Cəmiyyət kreditlərin verilməsi üzrə öhdəlikləri FVTPL kateqoriyasına aid olunan maliyyə öhdəlikləri kimi təsnifləşdirmir.

Faiz gəlirləri (i) dəyərsizləşmiş maliyyə aktivlərinə çevrilmiş (3-cü Mərhələ), (ii) dəyərsizləşmiş maliyyə aktivi kimi əldə edilmiş aktivlər istisna olmaqla, maliyyə aktivlərinin ümumi balans dəyərində effektiv faiz dərəcəsinə tətbiq etməklə hesablanır. Dəyərsizləşmiş aktivlər üzrə faiz gəlirini hesablayarkən dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla, aktivin amortizasiya olunmuş dəyərində effektiv faiz dərəcəsi tətbiq edilir.

Faiz xərcləri borc öhdəlikləri və buraxılmış borc qiymətli kağızları üzrə hesablanır və məcmu gəlirlər haqqında hesabatın "Faiz xərci" sətrinin tərkibində tanınır.

Əvəzləşdirmə. Maliyyə aktiv və öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi və xalis məbləğin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda daxil edilməsi tanınmış məbləğlərin əvəzləşdirilməsi üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hüququn, eləcə də əvəzləşdirməni aparmaq və ya aktivi realizasiya edərkən müvafiq öhdəliyi də satmaq niyyətinin mövcud olduğu hallarda həyata keçirilə bilər. Belə əvəzləşdirmə hüququ (a) gələcək hadisələrdən asılı olmamalı və (b) aşağıdakı bütün hallarda hüquqi qüvvəyə malik olmalıdır: (i) adi fəaliyyət gedində (ii) defolt halı olduqda və (iii) ödəniş qabiliyyəti olmadıqda və ya müflisləşmə baş verdikdə.

Şərti öhdəliklər. Şərti öhdəliklər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmir, lakin onların ödənilməsi üçün ehtiyatların xərclənməsi ehtimalı az olanda, maliyyə hesabatlarında açıqlanır. Şərti aktivlər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmir, lakin onlarla bağlı iqtisadi faydaların daxil olması ehtimal edildəndə maliyyə hesabatlarında açıqlanır.

İşçi heyəti ilə bağlı xərclər və müvafiq ayırmalar. Əmək haqları, Azərbaycan Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlər, məzuniyyət və xəstəlik vərəqələri üzrə illik ödənişlər, mükafatlar və pul şəklində olmayan imtiyazlar Cəmiyyətin işçiləri tərəfindən müvafiq xidmətlər göstərildikdə hesablanır.

Cəmiyyətin yerli qanunvericiliyə uyğun müəyyən edilmiş haqlar üzrə ödənişlərdən başqa pensiya və analoji ödənişləri həyata keçirmək üçün hər hansı hüquqi və ya işgüzar praktikadan yaranan öhdəliyi yoxdur.

Mənfəət vergisi. Hazırkı maliyyə hesabatlarında mənfəət vergisi hesabat tarixinə qüvvədə olan və ya qüvvəyə minmiş müvafiq qanunvericiliyə uyğun olaraq hesablanmışdır. Mənfəət vergisi xərci cari və təxirə salınmış mənfəət vergisindən ibarətdir və bu və ya sair dövrdə vergi təsiri digər məcmu gəlirlərdə və ya bilavasitə kapitalda uçota alınan əməliyyatlar istisna olmaqla, mənfəət və ya zərər kimi əks etdirilir.

Cari mənfəət vergisi, cari və əvvəlki dövrlər üzrə vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər ilə bağlı vergi orqanlarına ödəniləcək və ya onlardan geri alınacaq məbləği təşkil edir.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlik metodundan istifadə etməklə, aktiv və öhdəliklərin vergi bazası və maliyyə hesabatlarında onların balans dəyəri arasında yaranan müvəqqəti fərqlər üçün tam hesablanır.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi (davamı)

Təxirə salınmış vergi aktiv, qüvvədə olan və ya hesabat tarixinə qüvvəyə minmiş vergi dərəcələrinə (və qanunvericiliyə) əsasən hesablanır və müvafiq təxirə salınmış vergi aktivinin realizasiya ediləcəyi və ya təxirə salınmış vergi öhdəliyinin yerinə yetiriləcəyi halda tətbiq edilməsi gözlənilir.

Təxirə salınmış vergi aktiv və öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi cari vergi aktivləri və cari vergi öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hüquq olduqda, eləcə də qalıqları xalis şəkildə əvəzləşdirmək niyyəti mövcud olduğu halda təxirə salınmış vergi aktiv və öhdəlikləri eyni vergi orqanı tərəfindən vergiyə cəlb edilən müəssisə və ya vergiyə cəlb edilən ayrı-ayrı müəssisələrə tətbiq edilmiş vergilərə aid olduqda həyata keçirilə bilər.

Təxirə salınmış vergi aktivləri müvəqqəti fərqlərin istifadə olunma bilməsi üçün vergiyə cəlb edilən mənfəətin əldə edilməsi ehtimalının mövcud olacağı zaman hesablanır. Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəliyi, Cəmiyyətin müvəqqəti fərqlərin bərpası dövrünə nəzarət etməsi və müvəqqəti fərqlərin yaxın gələcəkdə bərpa edilməməsi ehtimal olunan hallar istisna olmaqla, vergiyə cəlb olunan müvəqqəti fərqlər üçün hesablanır.

Mənfəət və ya zərərə daxil olmayan əməliyyatlara aid təxirə salınmış vergi ya digər məcmu gəlirdə, ya da birbaşa kapitalda tanınır.

Mənfəət vergisindən başqa vergilər. Mənfəət vergisindən başqa vergilər əməliyyat xərclərinin tərkibində qeyd edilir.

Xarici valyutanın çevrilməsi. Cəmiyyətin funksional valyutası onun fəaliyyət göstərdiyi əsas iqtisadi mühitin valyutası hesab edilir. Cəmiyyətin funksional valyutası və hesabat valyutası Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olan Azərbaycan Manatıdır ("AZN").

Monetar aktiv və öhdəliklər, Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının ("ARMB") müvafiq hesabat tarixinə qüvvədə olan rəsmi valyuta məzənnəsinə əsasən hər bir müəssisənin funksional valyutasına çevrilir.

Xarici valyuta ilə əməliyyatların həyata keçirilməsi və ilin sonuna ARMB-nin rəsmi valyuta məzənnəsi ilə xarici valyutada ifadə olunan monetar aktiv və öhdəliklərin hər bir müəssisənin funksional valyutasına çevrilməsi nəticəsində yaranan müsbət və mənfi məzənnə fərqləri mənfəət və zərərə aid edilir.

Xarici məzənnə fərqlərindən yaranan bütün gəlir və zərərlər mənfəət və ya zərər hesabatında "Xarici valyuta mübadiləsindən yaranan xalis zərər" maddəsində təqdim edilmişdir. İlin sonuna qüvvədə olan valyuta çevrilmələri tarixi dəyerdə qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələrə tətbiq edilmir.

Kapital investisiyaları daxil olmaqla, xarici valyutada ədalətli dəyerdə qiymətləndirilmiş qeyri-monetar maddələr ədalətli dəyərən müəyyən edildiyi tarixdə qüvvədə olan məzənnə ilə çevrilirlər.

Xarici valyutada ədalətli dəyerdə qiymətləndirilmiş qeyri-monetar maddələr üzrə məzənnə dəyişikliyinə təsiri ədalətli dəyərən gəlir və ya zərərin bir hissəsi kimi qeyd edilir.

İstifadə edilmiş qüvvədə olan valyuta məzənnələri aşağıdakılardır:

Aşağıdakı tarixdə bitən il üzrə

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
İlin sonuna məzənnə (AZN/USD)	1.7000	1.7000
İlin sonuna məzənnə (AZN/EUR)	1.9265	2.0890

4 Uçot Siyasətinin Tətbiqi Zamanı Əhəmiyyətli Ehtimallar və Müləhizələr

Növbəti maliyyə ilində aktiv və öhdəliklərin balans dəyərlərinə əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsinə səbəb olan əhəmiyyətli risk yaranan, hesabat tarixində gələcəklə bağlı əsas fərziyyələr və qiymətləndirmə qeyri-müəyyənliyinin digər əsas mənbələri ilə əlaqədar başlıca ehtimallar aşağıda müzakirə olunur.

4 Uçot Siyasətinin Tətbiqi Zamanı Əhəmiyyətli Ehtimallar və Mülahizələr (davamı)

Cəmiyyət qiymətləndirmə və fərziyyələrini maliyyə hesabatları hazırlandığı zaman mövcud olan parametrlərə əsaslandırıb və maliyyə hesabatlarında tanınmış məbləğlər müəyyən edildiyi zaman edilmiş qiymətləndirmə və fərziyyələri istifadə etmişdir. Lakin mövcud olan vəziyyət və gələcək dəyişikliklər haqqında fərziyyələr bazarda baş verən dəyişikliklərdən və ya Cəmiyyətin nəzarəti altında olmayan vəziyyətlərdən asılı olaraq dəyişə bilər. Həmin dəyişikliklər baş verdiyi zaman rəhbərliyin fərziyyələrində öz əksini tapır.

Maliyyə hesabatlarında əks etdirilən məbləğlərə daha çox təsir göstərən peşəkar mülahizələr və növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsinə səbəb olan ehtimallara aşağıdakılar daxildir:

Əmlak, avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlərin faydalı istifadə müddəti. Rəhbərlik, əmlak, avadanlıqların və qeyri-maddi aktivlərin təxmin edilən faydalı istifadə müddətini və müvafiq köhnəlmə xərclərini müəyyən edir.

Bu təxminlər, Cəmiyyətin həmin aktivlər üzrə iqtisadi səmərə əldə etməyi planlaşdırdığı dövrə əsaslanır. Faydalı istifadə müddəti əvvəlki illərdə təxmin edilmiş faydalı müddətdən aşağı olanda rəhbərlik köhnəlmə xərcini artırır. Faydalı istifadə müddətinə ən azı hər maliyyə ilinin sonunda yenidən baxılır.

Yuxarıda qeyd olunan şərtlərin və ya təxminlərin hər hansı birində dəyişiklik olarsa, bu, gələcəkdə köhnəlmə dərəcələri üzrə düzəlişlərin aparılmasına gətirib çıxara bilər.

Qeyri-maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi. Bərpa edilə bilinməyən aktivlərin balans dəyərini əks etdirən hadisələr və ya şəraitlərə əsasən rəhbərlik hər bir hesabat tarixində bütün qeyri-maliyyə aktivlərinin mümkün dəyərsizləşməsi üzrə hər hansı göstəricilərin olub-olmamasını müəyyən edir. Bu cür göstəricilərə aşağıdakılar daxildir: Cəmiyyətin biznes planlarında baş verən dəyişikliklər, qeyri-rentabelli fəaliyyətə gətirib çıxaran əmtəə qiymətlərində dəyişikliklər. Cəmiyyətdə qeyri-müəyyən faydalı istifadə müddətinə malik olan qeyri-maddi aktivlər mövcud deyildir. Digər qeyri-maliyyə aktivləri bərpa edilə bilinməyən balans dəyərində dair göstəricilərin mövcud olduğu zaman dəyərsizləşmə üzrə yoxlanılır.

Dəyərsizləşmə, aktivin balans dəyəri onun bərpa oluna bilən dəyərindən artıq olduqda yaranır. Bərpa oluna bilən dəyər satış xərclərini çıxmaqla ədalətli dəyər və ya istifadə dəyərinin daha yüksək olanı hesab olunur.

Satış xərclərini çıxmaqla ədalətli dəyər, qeyri-kommersiya əməliyyatlarında oxşar aktivlərin mütləq satışı əməliyyatlarından əldə edilən məlumatlar və ya əlavə satış xərclərini çıxmaqla müşahidə olunan bazar qiymətləri əsasında hesablanır. İstifadə dəyəri diskont edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti modeli ilə hesablanır.

Maliyyə aktivlərinin gözlənilən kredit zərəri üzrə ehtiyat

Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə GKZ haqqında məlumat 8 sayılı *Müştərilərə Verilmiş Kreditlər* Qeydində açıqlanır.

Gözlənilən kredit zərərlərinin (GKZ) ölçülməsi aşağıdakıları əks etdirir:

- Bir sıra mümkün nəticələrin qiymətləndirilməsi ilə təyin olunan qərəzsiz və ehtimal ağırlığında bir məbləğ;
- Pulun vaxt dəyəri; və
- Keçmiş hadisələr, mövcud şərtlər və gələcək iqtisadi şərtlərin proqnozları barədə məqbul və dəstəklənən məlumat.

GKZ-ni müəyyənləşdirmək üçün gələcək pul axınlarının və girov dəyərlərinin məbləği və vaxtının təxmin edilməsi və kredit riskində əhəmiyyətli dərəcədə artımın qiymətləndirilməsi mühakimə tələb edir. Cəmiyyətin GKZ hesablamaları dəyişkən giriş seçimi olan kompleks modellərin nəticələridir. Modellərin elementləri əhəmiyyətli uçot mülahizələri hesab edilir və təxminlərə aşağıdakılar daxildir:

- Fərdi dərəcələr üçün PD təyin edən Cəmiyyətin daxili kredit retinq modeli;

4 Uçot Siyasətinin Tətbiqi Zamanı Əhəmiyyətli Ehtimallar və Mülahizələr (davamı)

- Kredit riskində əhəmiyyətli artımın olub-olmadığının və olduğu halda maliyyə aktivləri üçün ehtiyatların bütöv müddət üçün və keyfiyyət əsaslı qiymətləndirmə əsasında müəyyən edilməsi üçün Cəmiyyətin tətbiq etdiyi meyarlar;
- GKZ kollektiv əsasda qiymətləndirildiyi halda, maliyyə aktivlərinin bölgüsü;
- Müxtəlif formullar və giriş seçimi daxil olmaqla, GKZ modellərinin inkişafı

31 dekabr 2021-ci il və 31 dekabr 2020-ci il tarixlərinə müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə yaradılmış dəyərsizləşmə ehtiyatının məbləği müvafiq olaraq 2,207,538 AZN və 2,088,213 AZN təşkil etmişdir.

Maliyyə hesabatlarına dərc edildikdən sonra əlavələr. Maliyyə hesabatlarına dərc edildikdən sonra hər hansı dəyişikliklərin edilməsi üçün bu maliyyə hesabatlarının dərc edilməsini rəsmiləşdirən Cəmiyyətin rəhbərliyinin təsdiqi tələb olunur.

Cəmiyyət növbəti maliyyə ili ərzində hesabatlarda əks etdirilən məbləğlərə və aktiv və öhdəliklərin balans dəyərinə təsir göstərən ehtimallar və mülahizələr irəli sürür. Həmin ehtimallar və mülahizələr müntəzəm olaraq rəhbərliyin təcrübəsinə və digər amillərə, həmçinin rəhbərliyin fikrincə mövcud şəraitə uyğun olaraq əsaslandırılmış gələcək hadisələr üzrə təxminlərə əsasən təhlil edilir. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı rəhbərlik, həmçinin peşəkar mülahizələr və ehtimallar irəli sürür.

5 Yeni və ya Yenidən İşlənmiş Standartların və Onlara Dair Şərhlərin Tətbiqi

Cari ildə Cəmiyyət Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurası ("BMUSŞ") və BMUSŞ-nın Beynəlxalq Maliyyə Hesabatlarının Şərhləri Komitəsi ("BMHŞK") tərəfindən qəbul edilmiş, Cəmiyyətin fəaliyyəti üçün münasib olan və 31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə hesabat dövrünə şamil olunan bütün yeni və yenidən işlənmiş standartları və onlara dair şərhləri qəbul etmişdir. Aşağıdakı düzəlişlər 1 yanvar 2021-ci il tarixindən və ya ondan sonra başlayan illik hesabat dövrlərinə tətbiq edilir.

"Baza Faiz Dərəcəsi İslahatı" (9 sayılı MHBS, 39 sayılı BMUS və 7 sayılı MHBS-ə edilmiş Düzəlişləri). Bu düzəlişlər 2020-ci ilin avqust ayında dərc edilmişdir. İslahatlar hedcinq edilmiş maddənin və ya hedcinq alətinin göstəricilərinə əsaslanan pul axınlarının vaxtı və/və ya məbləği ilə bağlı qeyri-müəyyənliyə səbəb olarsa, hedcinq əlaqəsi təsirə məruz qalır.

Bu düzəlişlərin Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarına təsiri yoxdur.

6 Yeni Uçot Qaydaları

Maliyyə hesabatlarının təsdiq olunduğu tarixdə, qüvvədə olma tarixindən əvvəl Cəmiyyət tərəfindən qəbul edilmiş Standartlar və Şərhlər istisna olmaqla, aşağıdakı Şərhlər dərc edilmiş, lakin hazırda qəbul edilməmişdir.

17 sayılı MHBS "Sığorta müqavilələri" 2017-ci ilin may ayında verilmiş və 4 sayılı MHBS "Sığorta müqavilələri"ni əvəz edir. Yeni standart sığorta müqavilələrinin tanınması, ölçülməsi, təqdim edilməsi və açıqlanması prinsiplərini müəyyən edir. Müəssisə buraxdığı təkrarsığorta müqavilələri də daxil olmaqla sığorta müqavilələrinə; əlində olan təkrarsığorta müqavilələrinə; imtiyazlı iştirak xüsusiyyətləri ilə buraxdığı investisiya müqavilələrinə; müəssisənin bağladığı sığorta müqavilələrinə 17 sayılı MHBS "Sığorta müqavilələri"ni tətbiq etməlidir.

17 sayılı MHBS, 2023-cü il yanvarın 1-də və ya ondan sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvədədir. 15 sayılı MHBS "Müştərilərlə Müqavilələrdən Əldə Edilən Gəlir" və 9 sayılı MHBS "Maliyyə Alətləri" standartları ilə birlikdə icazə verilir.

Öhdəliklərin təsnifatına aydınlıq gətirilməsi ilə bağlı 1 sayılı BMUS üzrə Düzəlişlər (2020-ci il yanvar ayında dərc edilmiş). Düzəlişlər öhdəliklərin 1 sayılı BMUS-a əsasən, hesabat tarixinə müqavilə razılaşmaları üzrə təsnifatına daha ümumi yanaşma təklif edir.

6 Yeni Uçot Qaydaları (davamı)

Öhdəliklərin cari və uzunmüddətli olmaqla təsnifatı üzrə düzəlişlər (1 sayılı BMUS üzrə Düzəlişlər) aktiv, öhdəlik üzrə gəlirlərin və ya xərclərin tanınma müddətinə və ya məbləğinə, eləcə də bu anlayışlar üzrə müəssisənin təqdim etdiyi açıqlamalara deyil, yalnız öhdəliklərin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdakı təqdimatına təsir edir. Düzəlişlər 1 yanvar 2023-cü il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvədədir və retrospektiv şəkildə tətbiq olunmalıdır. Düzəlişlərin erkən tətbiqinə icazə verilir.

Maliyyə Uçotunun Konseptual Əsaslarına İstinad – 3 sayılı MHBS-ə edilmiş Düzəliş (2020-ci ilin may ayında dərc edilmiş). Düzəliş 2018-ci ilin mart ayında dərc edilmiş Maliyyə Hesabatlılığının Konseptual Əsaslarına istinad ilə birlikdə, bu düzəlişin tələblərini əhəmiyyətli dərəcədə dəyişmədən, 1989-cu ildə dərc edilmiş Maliyyə Hesabatlarının Hazırlanması və Təqdimatın Əsaslarına edilən istinadın əvəz olunmasını nəzərdə tutur.

Şura eyni zamanda, 37 sayılı BMUS və ya 21 sayılı BMHŞK "Təminatlar" çərçivəsində, ayrı olaraq yaranırsa, borclar və şərti öhdəliklər üçün yaranan potensial '2 gün' mənfəət və ya zərərlərindən yayınmaq üçün 3 sayılı MHBS-in tanınma prinsipinə istisna da əlavə etmişdir. Eyni zamanda, Şura Maliyyə Hesabatlarının Hazırlanması və Təqdim Olunması Əsaslarına istinadın əvəz edilməsindən təsirlənməyəcək şərti aktivlər üçün 3 sayılı MHBS-in mövcud təlimatına dair izahlar verməyi qərarlaşdırdı. Dəyişikliklər 1 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir və perspektivli şəkildə tətbiq olunur.

Əmlak, Tikili və Avadanlıqlar: Nəzərdə tutulan İstifadədən əvvəl Daxilolmalar- 16 sayılı BMUS-a edilən düzəlişlər (2020-ci ilin may ayında dərc edilmiş) müəssisələrin əmlak, tikili və avadanlıqların dəyərindən, rəhbərliyin nəzərdə tutduğu qaydada fəaliyyət göstərə bilməsi üçün həmin aktivləri lazımi yerə və şəraitə çatdırarkən istehsal olunan aktivlərin satışından əldə olunan gəlirləri çıxmağı qadağan edir. Bunun əvəzinə, müəssisə bu cür aktivlərin satışından əldə olunan gəlirləri və bu aktivlərin istehsal xərclərini mənfəət və zərər hesabında tanıyır.

Dəyişiklik 1 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir və müəssisənin düzəlişi ilk dəfə tətbiq etdiyi zaman təqdim olunan ən erkən dövrün başlanğıcında və ya ondan sonra istifadəyə verilə bilən əmlak, tikili və avadanlıqlara retrospektiv şəkildə tətbiq edilməlidir.

Ağır Şərtli Müqavilələr – Müqavilənin Yerinə Yetirilməsinə dair Xərclər – 37 sayılı BMUS-a edilən düzəlişlər (2020-ci ilin may ayında dərc edilmiş) müqavilənin ağır şərtli və ya zərər yaradan olduğunu qiymətləndirərkən müəssisənin hansı xərcləri nəzərə alması barədə düzəlişlər edir. Düzəlişlər "birbaşa əlaqəli xərc yanaşması"nı tətbiq edir. Mal və ya xidmətləri təmin etmək üçün birbaşa müqaviləyə aid olan xərclərə həm artan xərclər, həm də müqavilə fəaliyyətləri ilə birbaşa əlaqəli xərclərin bölüşdürülməsi daxildir. Ümumi və inzibati xərclər birbaşa müqavilə ilə əlaqəli deyil və müqavilə üzrə qarşı tərəf üçün açıq şəkildə ödənilməli olmadıqca istisna olunur. Düzəlişlər 1 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir.

1 sayılı MHBS "Beynəlxalq Maliyyə Hesabatlılığı Standartlarının İlk dəfə Tətbiqi". 2018-2020-ci il üzrə illik təkmilləşdirmələr çərçivəsində 1 sayılı MHBS-də "Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarının ilk dəfə qəbul edilməsi"ndə dəyişiklik etmişdir. Dəyişiklik ana müəssisənin MHBS-ə keçid tarixinə əsasən, ana müəssisə tərəfindən bildirilən məbləğlərdən istifadə etməklə, məcmu çevirmələr üzrə fərqlərini ölçmək üçün 1 sayılı MHBS-in D16 (a) bəndini tətbiq etməyi seçən bir törəmə müəssisəyə icazə verir. Bu düzəliş 1 sayılı MHBS-in D16 (a) bəndini tətbiq etməyi seçən bir asılı və ya birgə müəssisəyə də tətbiq edilir. Dəyişiklik 1 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir.

9 sayılı MHBS Maliyyə Alətləri - Maliyyə öhdəliklərinin silinməsi üzrə "10 faiz" dəyərində test üzrə iştirak haqqı. MHBS standartları prosesinə 2018-2020-ci illərdə illik təkmilləşdirmələrin bir hissəsi olaraq, BMUSŞ 9 sayılı MHBS-ə düzəliş etmişdir. Düzəliş bir müəssisənin yeni və ya dəyişdirilmiş maliyyə öhdəliyinin şərtlərinin ilkin maliyyə öhdəliyinin şərtlərindən əhəmiyyətli dərəcədə fərqli olub olmadığını qiymətləndirərkən əlavə etdiyi haqları aydınlaşdırır. Bu rüsumlara yalnız borcalan və ya borcverən tərəfindən başqasının adından ödədiyi və ya aldığı haqlar daxil olmaqla borcalanla borc verən arasında ödənilən və ya alınan ödənişlər daxildir.

6 Yeni Uçot Qaydaları (davamı)

Müəssisə düzəlişi müəssisənin ilk dəfə tətbiq etdiyi illik hesabat dövrünün əvvəlində və ya ondan sonra dəyişdirilmiş və ya mübadilə edilmiş maliyyə öhdəliklərinə tətbiq edilir.

Düzəliş 1 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir. Cəmiyyət müəssisənin bu düzəlişin ilk tətbiq olunduğu illik hesabat dövrünün əvvəlində və ya ondan sonra dəyişdirilən və ya mübadilə edilən maliyyə öhdəliklərinə düzəlişləri tətbiq edəcəkdir.

"41 sayılı BMUS Kənd Təsərrüfatı" – Ədalətli dəyər ölçmələrində vergi. MHBS standartları prosesinə 2018- 2020-ci illərdə illik təkmilləşdirmələrin bir hissəsi olaraq, BMUSŞ 41 sayılı BMUS Kənd Təsərrüfatı Standartına dəyişiklik etmişdir. Dəyişiklik 41 sayılı BMUS-un 22-ci bəndində müəssisələrin, 41 sayılı BMUS çərçivəsində aktivlərin ədalətli dəyərini ölçərkən vergitutma üçün pul axınlarını istisna etməsi tələbini aradan qaldırır.

Müəssisə düzəlişləri 1 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan ilk illik hesabat dövrünün başlanğıcında və ya bu tarixdən sonra ədalətli dəyər ölçmələrinə perspektivli şəkildə tətbiq edilir. Düzəlişin erkən tətbiqinə icazə verilir.

10 sayılı MHBS "Konsolidə Edilmiş Maliyyə Hesabatları" və 28 sayılı BMUS (düzəlişlər): "İnvestor və onun Asılı və ya Birgə Müəssisəsi arasında Aktivlərin Satışı və ya Ötürülməsi. 10 sayılı MHBS və 28 sayılı BMUS-a edilən düzəlişlər investor, onun asılı müəssisəsi və birgə müəssisə arasında aktivlərin satışı və ya ötürülməsi üzrə vəziyyəti ehtiva edir. Düzəlişlər xüsusi olaraq kapital metodu ilə konsolidasiya edilən əlaqəli və birgə müəssisələrlə biznes əməliyyatları aparmayan törəmə müəssisə üzərində nəzarətin itirilməsi ilə bağlı olan gəlir və zərərlərin, ana müəssisənin mənfəət və zərər hesabatında əlaqəsi olmayan investorun həmin əlaqəli və ya birgə müəssisədə olan payına düşən hissəyə müdaxilə etməmək şərtlə tanınmasını tələb edir. Eynilə, istənilən keçmiş törəmə müəssisədə (kapital metodu ilə konsolidasiya edilən assosiasiya və birgə müəssisəyə çevrildikdə) saxlanılan investisiyanın ədalətli dəyərlə yenidən ölçülməsindən irəli gələn gəlir və ya zərər yalnız əlaqəsi olmayan investorların yeni assosiasiya və ya birgə müəssisədəki payları müqabilində tanınır. Düzəlişlərin qüvvəyə minmə tarixi hələ ki, MUBŞŞ tərəfindən müəyyən edilməmişdir; lakin, düzəlişlərin erkən tətbiqinə icazə verilir.

Yuxarıda başqa cür göstərilmədiyi halda, yeni standartlar və şərtlərin Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsiri gözlənilmir.

7 Pul Vəsaitləri və Onların Ekvivalentləri

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il (yenidən təqdim edilmiş)
AZN ilə ifadə edilmiş nağd pul vəsaitləri	4,734	2,966
USD ilə ifadə edilmiş nağd pul vəsaitləri	754	359
Cəmi nağd pul vəsaitləri	5,488	3,325
AZN ilə ifadə edilmiş müxbir hesab qalıqları	80,245	337,957
USD ilə ifadə edilmiş müxbir hesab qalıqları	23,680	51,540
EUR ilə ifadə edilmiş müxbir hesab qalıqları	580	630
Cəmi bank hesabları	104,505	390,127
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	109,993	393,452

8 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər

Müştərilərə verilmiş kreditlər əsasən Azərbaycan Respublikası ərazisində yaşayan müştərilərə təqdim edilmişdir:

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il (yenidən təqdim edilmiş)
Kənd təsərrüfatı sektoru	1,174,800	1,281,140
Ticarət sektoru	1,871,629	1,551,778
Xidmət sektoru	862,252	3,129,498
Digər sektorlar	4,525,583	2,154,361
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər (ümumi)	8,434,264	8,116,777
Çıxılın: gözlənilən kredit zərəri üzrə ehtiyat	(2,207,538)	(2,088,213)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər (xalis)	6,226,726	6,028,564
Təxirə salınmış komissiya gəliri	(92,404)	(66,411)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər (xalis)	6,134,322	5,962,153

31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə ümumi qalıq dəyərində və gözlənilən kredit zərərinə dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

Kreditlərin ümumi qalıq dəyəri - kənd təsərrüfatı sektoru	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2021-ci il tarixinə qalıq	148,347	13,692	1,119,101	1,281,140
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	207,300	-	3,200	210,500
Hesablanmış faizdə dəyişikliklər	10,031	(5,640)	(2,219)	2,172
Ödənilmiş aktivlər	(218,073)	(4,889)	(93,396)	(316,358)
Mərhələ 1-ə köçürmə	-	-	-	-
Mərhələ 2-yə köçürmə	-	-	-	-
Mərhələ 3-ə köçürmə	(223)	(1,809)	2,032	-
Bərpa edilmiş aktivlər	-	-	3,222	3,222
Silinmiş məbləğlər	-	-	(5,876)	(5,876)
31 dekabr 2021-ci il tarixinə qalıq	147,382	1,354	1,026,064	1,174,800

Gözlənilən kredit zərəri üzrə ehtiyat - kənd təsərrüfatı sektoru	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2021-ci il tarixinə qalıq	(202)	(2,986)	(817,760)	(820,948)
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	(783)	-	(650)	(1,433)
Hesablanmış faizdə dəyişikliklər	3	4	4	11
Diskontun qaytarılması	(44)	(2)	(100)	(146)
Ödənilmiş aktivlər	986	38	120,676	121,700
Mərhələ 1-ə köçürmə	-	-	-	-
Mərhələ 2-yə köçürmə	-	-	-	-
Mərhələ 3-ə köçürmə	218	19	(237)	-
GKZ-nin yenidən dəyərləndirilməsi, xalis	(832)	2,852	(250,956)	(248,936)
Silinmiş məbləğlər	-	-	5,876	5,876
31 dekabr 2021-ci il tarixinə qalıq	(654)	(75)	(943,147)	(943,876)

Kreditlərin ümumi qalıq dəyəri - ticarət sektoru	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2021-ci il tarixinə qalıq	1,064,689	89,961	397,128	1,551,778
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	2,046,550	-	-	2,046,550
Hesablanmış faizdə dəyişikliklər	9,558	(4,803)	(2,249)	2,506
Ödənilmiş aktivlər	(1,592,828)	(53,709)	(79,669)	(1,726,206)
Mərhələ 1-ə köçürmə	4,692	-	(4,692)	-

8 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər (davamı)

Kreditlərin ümumi qalıq dəyəri -
ticarət sektoru

	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
Mərhələ 2-yə köçürmə	-	-	-	-
Mərhələ 3-ə köçürmə	(8,534)	(26,714)	35,248	-
Bərpa edilmiş aktivlər	6,716	-	267	6,983
Silinmiş məbləğlər	(3,807)	-	(6,175)	(9,982)
31 dekabr 2021-ci il tarixinə qalıq	1,527,036	4,735	339,858	1,871,629

Gözlənilən kredit zərəri üzrə ehtiyat -
ticarət sektoru

	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2021-ci il tarixinə qalıq	(2,320)	(7,293)	(217,384)	(226,997)
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	(9,485)	-	-	(9,485)
Hesablanmış faizdə dəyişikliklər	(26)	47	72	93
Diskontun qaytarılması	(175)	(21)	(128)	(324)
Ödənilmiş aktivlər	8,122	985	49,884	58,991
Mərhələ 1-ə köçürmə	(422)	-	422	-
Mərhələ 2-yə köçürmə	-	-	-	-
Mərhələ 3-ə köçürmə	2,005	437	(2,442)	-
GKZ-nin yenidən dəyərləndirilməsi, xalis	(6,415)	5,581	(61,671)	(62,505)
Silinmiş məbləğlər	54	-	2,946	3,000
31 dekabr 2021-ci il tarixinə qalıq	(8,662)	(264)	(228,301)	(237,227)

Kreditlərin ümumi qalıq dəyəri -
xidmət sektoru

	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2021-ci il tarixinə qalıq	2,352,991	232,037	544,470	3,129,498
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	923,900	-	-	923,900
Hesablanmış faizdə dəyişikliklər	(23,866)	(2,327)	(4,145)	(30,338)
Ödənilmiş aktivlər	(2,999,741)	(49,968)	(98,482)	(3,148,191)
Mərhələ 1-ə köçürmə	134,905	(134,905)	-	-
Mərhələ 2-yə köçürmə	(2,366)	3,859	(1,493)	-
Mərhələ 3-ə köçürmə	(69,159)	(25,366)	94,525	-
Bərpa edilmiş aktivlər	1,554	-	359	1,913
Silinmiş məbləğlər	(1,291)	(2,608)	(10,631)	(14,530)
31 dekabr 2021-ci il tarixinə qalıq	316,927	20,722	524,603	862,252

Gözlənilən kredit zərəri üzrə ehtiyat -
xidmət sektoru

	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2021-ci il tarixinə qalıq	(1,024)	(35,609)	(354,208)	(390,841)
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	-	-	-	-
Hesablanmış faizdə dəyişikliklər	172	29	87	288
Diskontun qaytarılması	(317)	(11)	(203)	(531)
Ödənilmiş aktivlər	12,968	982	59,792	73,742
Mərhələ 1-ə köçürmə	(675)	675	-	-
Mərhələ 2-yə köçürmə	38	(38)	-	-
Mərhələ 3-ə köçürmə	2,660	746	(3,406)	-
GKZ-nin yenidən dəyərləndirilməsi, xalis	(14,269)	33,074	(182,391)	(163,586)
Silinmiş məbləğlər	2	22	7,914	7,938
31 dekabr 2021-ci il tarixinə qalıq	(445)	(130)	(472,415)	(472,990)

8 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər (davamı)

Kreditlərin ümumi qalığı dəyəri - digər sektorlar	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2021-ci il tarixinə qalığı	1,020,849	686,231	447,281	2,154,361
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	5,293,200	2,600	5,100	5,300,900
Hesablanmış faizdə dəyişikliklər	29,265	(13,575)	6,952	22,642
Ödənilmiş aktivlər	(2,791,681)	(33,470)	(126,692)	(2,951,843)
Mərhələ 1-ə köçürmə	539,226	(534,554)	(4,672)	-
Mərhələ 2-yə köçürmə	(34,422)	35,496	(1,074)	-
Mərhələ 3-ə köçürmə	(232,297)	(88,250)	320,547	-
Bərpa edilmiş aktivlər	-	-	2,972	2,972
Silinmiş məbləğlər	(813)	-	(2,636)	(3,449)
31 dekabr 2021-ci il tarixinə qalığı	3,823,327	54,478	647,778	4,525,583

Gözlənilən kredit zərəri üzrə ehtiyat - digər sektorlar	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2021-ci il tarixinə qalığı	(1,593)	(357,836)	(289,998)	(649,427)
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	(18,540)	(6)	(3,819)	(22,365)
Hesablanmış faizdə dəyişikliklər	(147)	11	84	(52)
Diskontun qaytarılması	(428)	(18)	(385)	(831)
Ödənilmiş aktivlər	6,723	361	67,380	74,464
Mərhələ 1-ə köçürmə	(1,162)	1,069	93	-
Mərhələ 2-yə köçürmə	572	(572)	-	-
Mərhələ 3-ə köçürmə	21,667	4,652	(26,319)	-
GKZ-nin yenidən dəyərləndirilməsi, xalis	(14,159)	351,371	(294,928)	42,284
Silinmiş məbləğlər	20	-	2,462	2,482
31 dekabr 2021-ci il tarixinə qalığı	(7,047)	(968)	(545,430)	(553,445)

31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə ümumi qalığı dəyərinə və gözlənilən kredit zərərinə dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

Kreditlərin ümumi qalığı dəyəri - kənd təsərrüfatı sektoru	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2020-ci il tarixinə qalığı	358,247	8,813	1,165,438	1,532,498
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	199,150	-	-	199,150
Hesablanmış faizdə dəyişikliklər	1,995	692	(252)	2,435
Ödənilmiş aktivlər	(360,944)	(11,686)	(43,452)	(416,082)
Mərhələ 1-ə köçürmə	80,706	(34,196)	(46,510)	-
Mərhələ 2-yə köçürmə	(56,156)	65,944	(9,788)	-
Mərhələ 3-ə köçürmə	(74,651)	(15,875)	90,526	-
Bərpa edilmiş aktivlər	-	-	-	-
Silinmiş məbləğlər	-	-	(36,861)	(36,861)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə qalığı	148,347	13,692	1,119,101	1,281,140

Gözlənilən kredit zərəri üzrə ehtiyat - kənd təsərrüfatı sektoru	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2020-ci il tarixinə qalığı	(31,529)	(1,987)	(719,904)	(753,420)
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	(746)	-	-	(746)
Hesablanmış faizdə dəyişikliklər	(3)	(39)	(4)	(46)
Diskontun qaytarılması	(841)	(229)	(1,602)	(2,672)
Ödənilmiş aktivlər	505	1,076	25,119	26,700
Mərhələ 1-ə köçürmə	(79)	24	55	-
Mərhələ 2-yə köçürmə	4,559	(7,326)	2,767	-

8 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər (davamı)

**Gözlənilən kredit zərəri üzrə ehtiyat -
kənd təsərrüfatı sektoru**

	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
Mərhələ 3-ə köçürmə	4,386	6,649	(11,035)	-
GKZ-nin yenidən dəyərləndirilməsi, xalis	23,546	(1,154)	(123,249)	(100,857)
Silinmiş məbləğlər	-	-	10,093	10,093
31 dekabr 2020-ci il tarixinə qalıq	(202)	(2,986)	(817,760)	(820,948)

**Kreditlərin ümumi qalıq dəyəri -
ticarət sektoru**

	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2020-ci il tarixinə qalıq	798,942	7,338	317,295	1,123,575
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	1,611,050	-	-	1,611,050
Hesablanmış faizdə dəyişikliklər	12,325	3,614	1,778	17,717
Ödənilmiş aktivlər	(1,100,322)	(42,810)	(41,770)	(1,184,902)
Mərhələ 1-ə köçürmə	385,450	(300,110)	(85,340)	-
Mərhələ 2-yə köçürmə	(536,975)	554,942	(17,967)	-
Mərhələ 3-ə köçürmə	(105,781)	(133,013)	238,794	-
Bərpa edilmiş aktivlər	-	-	-	-
Silinmiş məbləğlər	-	-	(15,662)	(15,662)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə qalıq	1,064,689	89,961	397,128	1,551,778

**Gözlənilən kredit zərəri üzrə ehtiyat -
ticarət sektoru**

	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2020-ci il tarixinə qalıq	(73,501)	(2,230)	(178,504)	(254,235)
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	(4,307)	-	-	(4,307)
Hesablanmış faizdə dəyişikliklər	(27)	(284)	(661)	(972)
Diskontun qaytarılması	(2,432)	(1,256)	(1,565)	(5,253)
Ödənilmiş aktivlər	505	1,076	25,119	26,700
Mərhələ 1-ə köçürmə	(698)	590	108	-
Mərhələ 2-yə köçürmə	36,924	(39,722)	2,798	-
Mərhələ 3-ə köçürmə	4,327	50,724	(55,051)	-
GKZ-nin yenidən dəyərləndirilməsi, xalis	36,889	(16,191)	(12,607)	8,091
Silinmiş məbləğlər	-	-	2,979	2,979
31 dekabr 2020-ci il tarixinə qalıq	(2,320)	(7,293)	(217,384)	(226,997)

**Kreditlərin ümumi qalıq dəyəri -
xidmət sektoru**

	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2020-ci il tarixinə qalıq	2,109,810	238,611	446,262	2,794,683
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	3,445,300	-	-	3,445,300
Hesablanmış faizdə dəyişikliklər	28,045	4,376	1,817	34,238
Ödənilmiş aktivlər	(2,967,349)	(97,883)	(46,730)	(3,111,962)
Mərhələ 1-ə köçürmə	548,072	(393,853)	(154,219)	-
Mərhələ 2-yə köçürmə	(649,981)	747,444	(97,463)	-
Mərhələ 3-ə köçürmə	(160,906)	(266,658)	427,564	-
Bərpa edilmiş aktivlər	-	-	-	-
Silinmiş məbləğlər	-	-	(32,761)	(32,761)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə qalıq	2,352,991	232,037	544,470	3,129,498

8 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər (davamı)

Gözlənilən kredit zərəri üzrə ehtiyat - xidmət sektoru

1 yanvar 2020-ci il tarixinə qalıq

	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2020-ci il tarixinə qalıq	(164,656)	(72,025)	(265,695)	(502,376)
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	(2,114)	-	-	(2,114)
Hesablanmış faizdə dəyişikliklər	(13)	(315)	(532)	(860)
Diskontun qaytarılması	(4,131)	(1,312)	(1,412)	(6,855)
Ödənilmiş aktivlər	505	1,076	25,119	26,700
Mərhələ 1-ə köçürmə	(194)	168	26	-
Mərhələ 2-yə köçürmə	22,476	(48,799)	26,323	-
Mərhələ 3-ə köçürmə	122,031	37,722	(159,753)	-
GKZ-nin yenidən dəyərləndirilməsi, xalis	25,072	47,876	14,069	87,017
Silinmiş məbləğlər	-	-	7,647	7,647
31 dekabr 2020-ci il tarixinə qalıq	(1,024)	(35,609)	(354,208)	(390,841)

Kreditlərin ümumi qalıq dəyəri - digər sektorlar

1 yanvar 2020-ci il tarixinə qalıq

	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2020-ci il tarixinə qalıq	1,093,574	1,081,588	75,679	2,250,841
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	1,766,300	-	-	1,766,300
Hesablanmış faizdə dəyişikliklər	11,268	3,866	586	15,720
Ödənilmiş aktivlər	(1,717,956)	(116,664)	(31,058)	(1,865,678)
Mərhələ 1-ə köçürmə	236,111	(213,838)	(22,273)	-
Mərhələ 2-yə köçürmə	(335,255)	620,920	(285,665)	-
Mərhələ 3-ə köçürmə	(33,193)	(689,641)	722,834	-
Bərpa edilmiş aktivlər	-	-	-	-
Silinmiş məbləğlər	-	-	(12,822)	(12,822)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə qalıq	1,020,849	686,231	447,281	2,154,361

Gözlənilən kredit zərəri üzrə ehtiyat - digər sektorlar

1 yanvar 2020-ci il tarixinə qalıq

	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2020-ci il tarixinə qalıq	(96,078)	(326,405)	(42,484)	(464,967)
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	(1,138)	-	-	(1,138)
Hesablanmış faizdə dəyişikliklər	(15)	(1,514)	(656)	(2,185)
Diskontun qaytarılması	(2,216)	(4,669)	(1,869)	(8,754)
Ödənilmiş aktivlər	505	1,076	25,119	26,700
Mərhələ 1-ə köçürmə	(114)	114	-	-
Mərhələ 2-yə köçürmə	3,046	(8,428)	5,382	-
Mərhələ 3-ə köçürmə	51	15,171	(15,222)	-
GKZ-nin yenidən dəyərləndirilməsi, xalis	94,366	(33,181)	(261,242)	(200,057)
Silinmiş məbləğlər	-	-	974	974
31 dekabr 2020-ci il tarixinə qalıq	(1,593)	(357,836)	(289,998)	(649,427)

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 28 fevral 2019-cu il tarixli Fərmanına əsasən, 1 avqust 2019-cu il tarixində ARMB ilə imzalanmış müqaviləyə görə, 1 yanvar 2012-ci il tarixindən Fərmanın imzalandığı tarixədək götürülmüş, gecikməsi 360 gündən çox olan və qalıq dəyəri 10,000 USD və ya 17,000 AZN təşkil edən kreditlərin restrukturizasiyası məqsədilə ilə ARMB Cəmiyyətə illik 0.1% faiz dərəcəsi ilə 5 illik dövlət təminatlı kredit vermişdir. Cəmiyyət bu vəsaitləri müvafiq müştərilərinə illik 1% faiz dərəcəsi ilə kreditlərin verilməsində istifadə etmişdir. 31 dekabr 2021-ci il və 31 dekabr 2020-ci il tarixlərinə müştərilərə verilmiş kreditlərin hamısı Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən fiziki şəxslərə təqdim edilmiş kreditlərdən ibarətdir. 31 dekabr 2021-ci il və 31 dekabr 2020-ci il tarixlərinə müştərilərə verilmiş kreditlərin tərkibində müvafiq olaraq, 67,090 AZN və 70,110 AZN məbləğində vəsaitlər hesablanmış faizlər üzrə alınacaq vəsaitlərin qalığını göstərir. 2021-ci və 2020-ci illər üzrə müvafiq olaraq 420,526 AZN və 350,037 AZN məbləğində bərpa edilmiş vəsaitlərdən pul axınları əldə edilmişdir.

9 Əmlak, Avadanlıq və Qeyri-Maddi Aktivlər

	Torpaq və tikililər	Nəqliyyat vasitələri	Kompüterlər və rabitə avadanlığı	Mebel və qurğular	Digər	Qeyri-maddi aktivlər	Cəmi
İlkin dəyər							
1 yanvar 2020-ci il tarixinə qalıq	471,262	-	45,005	22,850	63,759	4,222	607,098
Əlavələr	-	78,000	2,947	-	-	-	80,947
Silinmələr	-	-	-	(224)	-	-	(224)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə qalıq	471,262	78,000	47,952	22,626	63,759	4,222	687,821
Əlavələr	-	23,500	-	4,664	-	-	28,164
Silinmələr	-	-	(2,770)	(2,657)	(8,397)	-	(13,824)
31 dekabr 2021-ci il tarixinə qalıq	471,262	101,500	45,182	24,633	55,362	4,222	702,161
Yığılmış köhnəlmə							
1 yanvar 2020-ci il tarixinə qalıq	(130,317)	-	(45,005)	(22,850)	(54,065)	(4,222)	(256,459)
Köhnəlmə xərci	(33,166)	(11,236)	(807)	-	(4,139)	-	(49,348)
Silinmiş maddələr üzrə yığılmış köhnəlmə	-	-	-	224	-	-	224
31 dekabr 2020-ci il tarixinə qalıq	(163,483)	(11,236)	(45,812)	(22,626)	(58,204)	(4,222)	(305,583)
Köhnəlmə xərci	(33,015)	(17,702)	(973)	(433)	(2,481)	-	(54,604)
Silinmiş maddələr üzrə yığılmış köhnəlmə	-	-	2,770	2,657	8,397	-	13,824
31 dekabr 2021-ci il tarixinə qalıq	(196,498)	(28,938)	(44,015)	(20,402)	(52,288)	(4,222)	(346,363)
Xalis qalıq dəyəri							
1 yanvar 2020-ci il tarixinə qalıq	340,945	-	-	-	9,694	-	350,639
31 dekabr 2020-ci il tarixinə qalıq	307,779	66,764	2,140	-	5,555	-	382,238
31 dekabr 2021-ci il tarixinə qalıq	274,764	72,562	1,167	4,231	3,074	-	355,798

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il (yenidən təqdim edilmiş)
Satış üçün saxlanılan aktivlər	70,798	73,800
Digər avans ödənişləri	274	569
Cəmi digər aktivlər	71,072	74,369

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il (yenidən təqdim edilmiş)
Yerli maliyyə institutları qarşısında müddətli borc öhdəlikləri	692,222	922,962
Xarici maliyyə institutları qarşısında müddətli borc öhdəlikləri	1,091,055	1,556,764
Cəmi müddətli borc öhdəlikləri	1,783,277	2,479,726

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il (yenidən təqdim edilmiş)
Daxili bazarda buraxılmış istiqrazlar	500,000	-
Cəmi buraxılmış borc qiymətli kağızları	500,000	-

13 Digər Öhdəliklər

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il (yenidən təqdim edilmiş)
İstifadə edilməmiş məzuniyyətlər üzrə hesablanmış öhdəlik	3,688	3,762
Vergi və sosial ayırmalar üzrə öhdəliklər	36,909	26,721
Digər	1,670	13,410
Cəmi digər öhdəliklər	42,267	43,893

14 Nizamnamə Kapitalı

31 dekabr 2021-ci il və 31 dekabr 2020-ci il tarixlərinə nizamnamə kapitalı hər birinin nominal dəyəri 6,937.74 AZN təşkil edən 100 ədəd paylardan ibarət olmuşdur. Viator AS (Norveç Krallığı) Cəmiyyətin paylarının 100% hissəsinin sahibidir.

15 Faiz Gəliri və Xərxi

	31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il	31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il (yenidən təqdim edilmiş)
Faiz gəlirinə daxildir:		
Amortizasiya edilmiş dəyərdə qeyd edilmiş aktivlər üzrə faiz gəliri	1,368,773	1,347,336
Cəmi faiz gəliri	1,368,773	1,347,336
Faiz gəliri		
Müştərilərə verilmiş kreditlər	1,368,773	1,347,336
Cəmi faiz gəliri	1,368,773	1,347,336
Faiz xərcinə daxildir:		
Amortizasiya edilmiş dəyərdə qeyd edilmiş öhdəliklər üzrə faiz xərci	(56,173)	(43,703)
Cəmi faiz xərci	(56,173)	(43,703)
Faiz xərci		
Müddətli borc öhdəlikləri	(39,200)	(43,703)
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	(16,973)	-
Cəmi faiz xərci	(56,173)	(43,703)
Faiz yaradan aktivlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat ayırmalarından əvvəl xalis faiz gəliri	1,312,600	1,303,633

16 Digər Gəlirlər

Digər xərclər çıxılmaqla, digər gəlirlər 3,209 AZN təşkil etmişdir (2020: 1,871 AZN) və əsasən müştərilərə göstərilmiş müxtəlif xidmətlər və əməkdaşlardan daxil olmuş müxtəlif ödənişlərdən ibarətdir.

17 İnzibati və Digər Əməliyyat Xərcləri

	31 dekabr 2021- ci il tarixində bitən il	31 dekabr 2020- ci il tarixində bitən il (yenidən təqdim edilmiş)
İşçi heyəti ilə bağlı xərclər	1,081,794	946,941
Köhnəlmə xərci	54,604	49,348
Mühafizə xərcləri	50,649	50,145
Bank komissiya xərcləri	21,666	17,870
İcarə xərcləri	21,548	18,317
Kommunal xərclər	19,714	13,829
Sığorta xərcləri	15,257	7,373
Ofis ləvazimatları	12,362	9,034
Rabitə xərcləri	10,548	10,652
İnstitusional inkişaf xərcləri	8,983	21,802
Professional services and fees	8,438	12,283
Təmir və saxlanma xərcləri	5,944	5,691
Ezamiyyə xərcləri	5,397	7,758
Mənfəət vergisindən başqa vergi xərcləri	2,880	323
Təlim xərcləri	980	6,767
Hüquqi və məhkəmə xərcləri	-	2,340
Digər xərclər	105,086	39,327
Cəmi inzibati və digər əməliyyat xərcləri	1,425,850	1,219,800

18 Mənfəət Vergisi Xərci

Mənfəət vergisi xərcinə aşağıdakılar daxildir:

	31 dekabr 2021- ci il tarixində bitən il	31 dekabr 2020- ci il tarixində bitən il (yenidən təqdim edilmiş)
Cari mənfəət vergisi:		
Cari mənfəət vergisi xərci	(63,339)	(77,734)
Təxirə salınmış vergi:		
Müvəqqəti fərqlərin yaranması və geri qaytarılması üzrə	2,757	(59,648)
Mənfəət vergisi gəliri/(xərci)	(60,582)	(137,382)

2021-ci və 2020-ci illər ərzində Cəmiyyətə tətbiq edilən mənfəət vergisi dərəcəsi 20% təşkil etmişdir. Gözlənilən və faktiki tətbiq edilən vergi xərclərinin üzləşməsi aşağıda göstərilir.

	31 dekabr 2021- ci il tarixində bitən il	31 dekabr 2020- ci il tarixində bitən il (yenidən təqdim edilmiş)
Vergidən əvvəl (zərər)/mənfəət	192,297	342,824
Yerli qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş mənfəət vergisi dərəcəsi - 20% (2020: 20%)	(38,459)	(68,565)
Vergi tutulmayan gəlirin/(vergidən çıxılmayan xərclərin) vergi təsiri	(22,123)	(68,817)
Mənfəət vergisi gəliri/(xərci)	(60,582)	(137,382)

MHBS və Azərbaycan Respublikasının yerli vergi qanunvericiliyi arasındakı fərqlər nəticəsində maliyyə hesabatlarının hazırlanması və mənfəət vergisinin hesablanması məqsədilə aktiv və öhdəliklərin balans dəyəri arasında müvəqqəti fərqlər əmələ gəlir. Bu müvəqqəti fərqlər üzrə hərəkətlərin vergi effekti aşağıda göstərilir və 20% (2020: 20%) dərəcəsində qeydə alınır.

18 Mənfəət Vergisi Xərci (davamı)

	Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat		Məcmu gəlirlər haqqında hesabat	
	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il (yenidən təqdim edilmiş)	31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il	31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il (yenidən təqdim edilmiş)
Müştərilərə verilmiş kreditlər	34,263	29,064	5,199	10,173
Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər	(332)	(332)	-	(5,707)
Digər aktivlər	11,882	11,882	-	(14)
Müddətli borc öhdəlikləri	841	841	-	(36,939)
Digər öhdəliklər	1,666	4,108	(2,442)	6,934
Yenidənqiymətləndirmə üzrə artım	(34,095)	(34,095)	-	(34,095)
Mənfəət vergisi gəliri/(xərci)			2,757	(59,648)
Xalis təxirə salınmış vergisi aktiv	14,225	11,468		

19 Dividendlər

	2021	2020
1 yanvar tarixinə dividend öhdəliyi	-	-
İl ərzində elan edilmiş dividendlər	71,910	-
İl ərzində ödənilmiş dividendlər	(71,910)	-
31 dekabr tarixinə dividend öhdəliyi	-	-

Bütün dividendlər Azərbaycan Manatı ilə elan edilmiş və ödənilmişdir.

20 Təəhhüdlər və Şərti Öhdəliklər

ARMB-nin tələblərinə uyğunluq. Cəmiyyət Bank olmayan Kredit Təşkilatları və digər normativ aktlar haqqında qanuna uyğun olaraq, ARMB tərəfindən müəyyən olunmuş qayda və tələblərə riayət etməlidir. 31 dekabr 2021-ci il və 31 dekabr 2020-ci il tarixlərinə Cəmiyyət ARMB tərəfindən müəyyən olunmuş qayda və tələblərə riayət etmişdir.

Kapital qoyuluşları üzrə öhdəliklər. 31 dekabr 2021-ci il və 31 dekabr 2020-ci il tarixlərinə Cəmiyyətin kapital qoyuluşları üzrə hər hansı əhəmiyyətli öhdəliyi olmamışdır.

Məhkəmə prosedurları. Müəyyən dövrlərdə və əməliyyatların normal gedişi zamanı Cəmiyyətə qarşı iddialar irəli sürülə bilər. Rəhbərlik öz ehtimallarına və Cəmiyyətin mütəxəssislərinin məsləhətinə əsasən iddialarla bağlı heç bir əhəmiyyətli zərərin yaranmayacağını hesab edir və müvafiq olaraq, bu maliyyə hesabatlarında heç bir ehtiyat yaradılmamışdır.

Vergi qanunvericiliyi. Azərbaycanın vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez baş verə bilən dəyişikliklərə məruz qalır. Cəmiyyətin əməliyyatlarına və fəaliyyətinə tətbiq edilən bu cür qanunvericiliyə dair Rəhbərliyin şərtlərinə müvafiq orqanlar tərəfindən etiraz edilə bilər.

Vergi orqanları tərəfindən vergi ödəyicisinin son üç təqvim ilindən çox olmayan fiskal fəaliyyət dövrü yoxlanıla bilər. Xüsusi hallarda yoxlama daha artıq dövrləri əhatə edə bilər.

Cəmiyyətin rəhbərliyi hesab edir ki, onun tərəfindən müvafiq qanunvericiliyin şərhli düzgündür və vergi, valyuta və gömrüklə bağlı Cəmiyyətin mövqeləri qorunacaq və Cəmiyyətin potensial vergi öhdəlikləri hazırkı maliyyə hesabatlarında qeydə alınmış məbləğlərdən artıq olmayacaqdır. Müvafiq olaraq, 31 dekabr 2021-ci və 31 dekabr 2020-ci il tarixlərinə potensial vergi öhdəlikləri üzrə hər hansı ehtiyat yaradılmamışdır.

21 Əlaqəli Tərəflərlə Qalıqlar və Əməliyyatlar

Hazırkı maliyyə hesabatları məqsədləri üçün tərəflər o zaman əlaqəli hesab olunur ki, onlar birbaşa və ya dolay yolla bir və ya bir neçə qrupun nəzarəti altında olsun və ya onlardan biri digərinə nəzarət edə bilsin və yaxud maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti ilə bağlı qərar qəbul edərkən digər tərəfə əhəmiyyətli təsir göstərə bilsin.

Əlaqəli tərəflər ilə hər hansı mümkün münasibətlər nəzərdən keçirilərkən, həmin münasibətlərin mahiyyətinin onların hüquqi formasından üstünlüyü prinsipi tətbiq olunur.

Əlaqəli tərəflər öz aralarında əlaqəli olmayan tərəflərin apara bilmədiyi əməliyyatları həyata keçirə bilər. Bununla yanaşı, əlaqəli tərəflər arasında aparılan əməliyyatların şərtləri, müddətləri və məbləğləri əlaqəli olmayan tərəflər arasında aparılan əməliyyatlarla eyni olmaya bilər. Əlaqəli tərəflərlə aparılan əməliyyatların xarakterinə görə onlar kommersiya cəhətdən müstəqil tərəflər arasında həyata keçirilən əməliyyatların şərtlərinə uyğun hesab edilə bilməz.

Cəmiyyətin 31 dekabr 2021-ci il və 31 dekabr 2020-ci il tarixlərinə əlaqəli tərəflərlə aşağıdakı qalıqları olmuşdur:

	31 dekabr 2021-ci il		31 dekabr 2020-ci il (yenidən təqdim edilmiş)	
	Əlaqəli tərəflərlə qalıqlar	Maliyyə hesabatlarında əks edilmiş ümumi kateqoriya	Əlaqəli tərəflərlə qalıqlar	Maliyyə hesabatlarında əks edilmiş ümumi kateqoriya
Müştərilərə verilmiş kreditlər		6,134,322		5,962,153
- Əsas idarəedici heyət *	19,951		11,986	
Müddətli borc öhdəlikləri		1,783,277		2,479,726
- Birgə nəzarət, yaxud əhəmiyyətli təsirə malik olan təşkilatlar **	42,630		58,639	

Cəmiyyətin 31 dekabr 2021-ci il və 31 dekabr 2020-ci il tarixlərində bitən illər üzrə əlaqəli tərəflərlə aşağıdakı əməliyyatları olmuşdur:

	31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il		31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il (yenidən təqdim edilmiş)	
	Əlaqəli tərəflərlə qalıqlar	Maliyyə hesabatlarında əks edilmiş ümumi kateqoriya	Əlaqəli tərəflərlə qalıqlar	Maliyyə hesabatlarında əks edilmiş ümumi kateqoriya
Faiz gəliri		1,789,299		1,697,373
- Əsas idarəedici heyət *	1,051		1,940	
Faiz xərci		56,173		43,703
- Birgə nəzarət, yaxud əhəmiyyətli təsirə malik olan təşkilatlar **	1,070		1,722	
İşçi heyəti ilə bağlı xərclər		1,081,794		946,941
- Əsas idarəedici heyət *	254,081		222,985	

* Cəmiyyətin əsas idarəedici heyəti İdarə Heyətinin Sədri və İdarə Heyətinin Sədr Müavininəndən ibarətdir.

** Birgə nəzarət, yaxud əhəmiyyətli təsirə malik olan təşkilatlara Normisjon Region East and Normisjon Nordland Eiendom AS təşkilatları daxildir ki, onlar Normisjon şəbəkəsinin ortaqlar tərəfləri olan iki ayrı hüquqi şəxsdir.

22 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi

Cəmiyyətin əsas maliyyə öhdəliklərinə müddətli borc öhdəlikləri və buraxılmış borc qiymətli kağızları daxildir. Bu maliyyə öhdəliklərinin əsas məqsədi Cəmiyyətin əməliyyatlarını maliyyələşdirməkdir.

Cəmiyyətin əsas maliyyə aktivlərinə onun birbaşa fəaliyyətindən əldə etdiyi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri və müştərilərə verilmiş kreditlər daxildir. Cəmiyyətin adi fəaliyyət gedində o, müxtəlif maliyyə risklərinə məruz qalır: kredit riski, bazar riski və likvidlik riski.

Cəmiyyətdə risklərin idarə edilməsi proqramı maliyyə bazarlarının qeyri-müəyyənliyi nəzərə alaraq Cəmiyyətin maliyyə nəticələrinə potensial mənfi təsirləri minimallaşdırmağa çalışır.

Risqlərin idarə edilməsi Cəmiyyətin rəhbərliyi tərəfindən Cəmiyyətin əməliyyat vahidləri ilə sıx əlaqədə həyata keçirilir. Rəhbərlik riskləri minimal qəbul edilən səviyyəyə gətirmək üçün bütün lazımi addımları atır.

Kredit riski. Maliyyə aləti ilə əməliyyat aparan bir tərəfin müqavilə öhdəliyini yerinə yetirməməsi nəticəsində digər tərəfə maliyyə zərəri vurularsa, Cəmiyyət kredit riskinə məruz qalır. Kredit riski Cəmiyyətin qarşı tərəflərlə həyata keçirdiyi kredit və digər əməliyyatlar nəticəsində ortaya çıxır ki, bu da maliyyə aktivlərinin yaranmasına gətirib çıxarır.

Cəmiyyətin məruz qaldığı maksimal kredit riski, aşağıdakı cədvəllərdə təqdim edildiyi kimi, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda maliyyə aktivlərinin qalıq dəyərində əks etdirilmişdir:

31 dekabr 2021-ci il			
	Kredit riskinə maksimal məruz qalma həddi	Likvid aktivlərlə təmin edilmiş	Alınmış təminatlardan sonra xalis məruz qalma həddi
Müştərilərə verilmiş kreditlər	6,134,322	5,501,992	632,330
31 dekabr 2020-ci il (yenidən təqdim edilmiş)			
	Kredit riskinə maksimal məruz qalma həddi	Likvid aktivlərlə təmin edilmiş	Alınmış təminatlardan sonra xalis məruz qalma həddi
Müştərilərə verilmiş kreditlər	5,962,153	4,928,358	1,033,795

Kredit riskinin idarə edilməsi. Kredit riski Cəmiyyətin biznesi üçün yeganə əhəmiyyətli riskdir. Buna görə, rəhbərlik kredit riskinin idarə edilməsinə xüsusi diqqət yetirir. Əsas kredit risklərinin idarə edilməsi metodları Cəmiyyətin qəbul etdiyi Kredit Siyasətində qeyd olunur. Bu, əvvəlcədən müəyyən edilmiş meyarlara əsasən (sahə, müddət, əlaqəli tərəflər, region və.s) limitlərin təyin edilməsi və kredit portfelinin diversifikasiyasını əhatə edir. Kreditlər, həmçinin başlanğıcda və müddətin sonuna qədər "ən yaxşı praktika reytingi" və "qiymətləndirmə sistemləri" əsasında təyin edilmiş risk dərəcələrinə görə təsnifləşdirilir. Bu vasitələr həmçinin potensial itkilər üçün münasib ehtiyatların yaradılmasında da istifadə ediləcək. Kredit əməliyyatları ilə bağlı Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı ("ARMB") tərəfindən tətbiq edilən bütün məhdudiyyət və normativlər Cəmiyyətin Kredit Siyasətində nəzərə alınır.

GKZ-nin qiymətləndirilməsi. GKZ gələcək pul axınlarındakı azalmaların ehtimal ilə ölçülmüş cari dəyərinin qiymətləndirilməsidir (yəni, müəyyən müddət ərzində çəki qismində müvafiq defolt riskləri istifadə olunmaqla kredit zərərlərinin orta çəkisidir). GKZ-nin qiymətləndirilməsi obyektiv olub, mümkün nəticələrin miqyasını qiymətləndirməklə müəyyən edilir. GKZ-nin qiymətləndirilməsi Cəmiyyət tərəfindən istifadə olunan dörd parametrdən əsasən həyata keçirilir: defolt ehtimalı ("PD"), defolta məruz qalan dəyər ("EAD"), defolt baş verəcəyi halda itirilməsi gözlənilən məbləğ ("LGD") və diskont dərəcəsi ("DR").

EAD - hesabat dövründən sonra kredit qalığının məbləğində gözlənilən dəyişiklikləri nəzərə alaraq, gələcək defolt tarixində kredit qalığının qiymətləndirilməsi, o cümlədən əsas borc və faizlərin ödənilməsi və kredit öhdəlikləri üzrə vəsaitlərin gözlənilən istifadəsidir. EAD - maliyyə alətinin növündən asılı olaraq dəyişən gözlənilən ödəniş qrafikinə əsasən müəyyən edilir.

22 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Amortizasiya olunan maliyyə alətləri və birdəfəlik kreditlər üçün EAD borcalan tərəfindən 12 ay müddətinə və ya bütöv müddət üzrə ödənişlər əsasında müəyyən edilir. Bu zaman, borcalan tərəfindən gözlənilən artıq ödəmə də nəzərə alınır. Hesablamaya, həmçinin vaxtından əvvəl ödəniş və ya yenidən maliyyələşdirmə ehtimalları daxildir.

PD - müəyyən müddət ərzində defoltun baş vermə ehtimalının qiymətləndirilməsidir. GKZ-nin hesablanması üçün iki növ defolt ehtimalından istifadə edilir: 12 aylıq və bütöv müddət üçün defolt ehtimalı. 12 aylıq defolt ehtimalının qiymətləndirilməsi əvvəlki dövrlər üzrə defolt haqqında mövcud olan ən son məlumatlara əsaslanır və zərurət yarandıqda, dəstəklənən proqnoz məlumatları da nəzərə alınır.

Bütöv müddət üçün defolt ehtimalı maliyyə alətinin qalan müddəti ərzində defoltun baş vermə ehtimalının qiymətləndirilməsini əks etdirir və maliyyə alətinin bütün müddəti ərzində 12 aylıq defolt ehtimalının məbləğinə bərabərdir.

Defolt ehtimalının qiymətləndirilməsi məqsədilə Cəmiyyət aşağıdakı şərtlərdən biri və ya bir neçəsinin baş verdiyi təqdirdə defolt vəziyyətinin yarandığını hesab edir:

- borcalanın müqavilə ilə ödənişləri 90 gündən artıq gecikdirildikdə;
- borcalan aşağıda göstərilən ehtimal olunan müflis olma meyarlarına cavab verdikdə:
 - Cəmiyyət borcunu restrukturizasiya etmək məcburiyyətində qaldıqda;
 - borcalan vəfat etdikdə;
 - borcalan müflis olduqda və ya borcalanın müflis olma ehtimalı yüksək olduqda;
 - kreditlər çəkilmiş kredit zərərlərini əks etdirən əhəmiyyətli dərəcədə güzəştə alındıqda və ya verildikdə.

Aşağıdakı keyfiyyət, kəmiyyət və ya məhdudlaşdırıcı meyarlardan biri və ya bir neçəsi baş verdiyi təqdirdə, Cəmiyyət maliyyə aləti üzrə kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artdığını hesab edir:

- ödəniş müddəti 30 gün gecikdirildikdə;
- kredit daxili nəzarət proseduruna uyğun olaraq "nəzarət siyahısına" daxil edildikdə.
- Nisbi məhdudlaşdırıcı meyar mövcud skoring modellərindən istifadə etmədən maliyyə alətləri portfeli əsasında müəyyən edildikdə: Cəmiyyət müntəzəm olaraq yüksək kredit riskinə (yüksək kredit riskli regionlar, keyfiyyətsiz maliyyə alətləri, buraxılması dayandırılan maliyyə alətləri) malik segmentlərin monitorinqini aparır və belə portfeller üzrə kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişməsinə müəyyən edir.

LGD - defolt baş verdiyi zaman yaranan zərərin qiymətləndirilməsidir. Bu, müqavilə üzrə ödənilməli gələcək pul axınları ilə borcalanın, həmçinin təminatın satışından əldə etməsi gözlənilən pul axınları arasındakı fərqə əsaslanır. Adətən bu göstərici EAD-nin faiz nisbəti kimi ifadə edilir. Gözlənilən zərərlər hesabat dövrünün sonuna cari dəyərə diskontlaşdırılır.

Diskont dərəcəsi maliyyə aləti üzrə ilkin effektiv faiz dərəcəsi və ya onun təxmini dəyəridir.

Hazırkı maliyyə hesabatlarında tanınmış GKZ səviyyəsi ilkin tanınmadan sonra borcalanın kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişməsindən asılıdır. Bu yanaşma gözlənilən kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi üçün üç mərhələli modelə əsaslanır. 1-ci Mərhələ - ilkin tanınma zamanı dəyərsizləşməmiş və həmin vaxtdan kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artmamış maliyyə aktivləri üzrə 12 aylıq GKZ əsasında dəyərsizləşmə ehtiyatı tanınır. İlkin tanınma vaxtından etibarən kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artmış, lakin hələ dəyərsizləşməmiş maliyyə aləti 2-ci Mərhələyə köçürülür və dəyərsizləşmə ehtiyatı bütöv müddət üçün gözlənilən kredit zərərləri əsasında tanınır. Maliyyə aləti dəyərsizləşdikdə 3-cü Mərhələyə köçürülür və dəyərsizləşmə ehtiyatı bütöv müddət üçün gözlənilən kredit zərərləri əsasında tanınır. Aktivin 3-cü Mərhələyə köçürülməsi nəticəsində Cəmiyyət faiz gəlirini ümumi balans dəyəri əsasında tanımağı dayandırır və faiz gəlirini hesablayarkən gözlənilən kredit zərərləri çıxılmaqla, balans dəyərinə aktivin effektiv faiz dərəcəsini tətbiq edir.

Kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artması meyarı artıq yerinə yetirilmədikdə, maliyyə aləti 1-ci Mərhələyə geri köçürülür.

22 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Əgər kredit qalığı kredit riskinin əhəmiyyətli artması nəticəsində 2-ci Mərhələyə köçürülmüşdürsə, Cəmiyyət həmin kredit riskinin aktuallığının saxlanması və ya dəyişməsindən əmin olmaq üçün ona nəzarət edir.

Cəmiyyət gözlənilən kredit zərərlərini portfel əsasında qiymətləndirir: eyni kredit riski reytingləri və eyni kredit portfeli seqmentləri üçün GKZ-nin hesablanması prosesində eyni kredit riski parametrləri (məsələn, PD, LGD) tətbiq edilir. Bu yanaşma borcalanlar haqqında müəyyən məlumatlar (kreditin vaxtında ödənilməməsi, əvvəlki dövrlər üzrə zərərlər haqqında məlumat, yer və digər proqnoz məlumatları kimi) əsasında portfelin eyni seqmentlərə daxil edilməsini əhatə edir.

Bazar riski. Bazar riski maliyyə alətinin ədalətli dəyərinin və ya gələcək pul axınlarının bazar qiymətlərindəki dəyişikliklər səbəbindən dəyişən olacağı riskidir. Cəmiyyətin məruz qaldığı bazar riskinə əsasən faiz dərəcəsi riski və valyuta riski aiddir.

Faiz dərəcəsi riski. Cəmiyyət bazar faiz dərəcələrinin dəyişməsinin onun maliyyə vəziyyətinə və pul vəsaitlərinin hərəkətinə təsiri ilə əlaqədar riskə məruz qalır.

Aşağıdakı cədvəl "risk göstəricisinin ehtimal edilən mümkün dəyişməsi" üsulu ilə hesablanmış faizlərin dəyişməsinə Cəmiyyətin həssaslıq analizini təqdim edir:

	31 dekabr 2021-ci il		31 dekabr 2020-ci il (yenidən təqdim edilmiş)	
	Faiz dərəcəsi +1%	Faiz dərəcəsi -1%	Faiz dərəcəsi +1%	Faiz dərəcəsi -1%
Maliyyə aktivləri				
Müştərilərə verilmiş kreditlər	61,343	(61,343)	59,622	(59,622)
Maliyyə öhdəlikləri				
Müddətli borc öhdəlikləri	(17,833) (5,000)	17,833 5,000	(24,797) -	24,797 -
Mənfəət vergisindən əvvəlki mənfəətə xalis təsir	38,510	(38,510)	34,825	(34,825)

Valyuta riski. Məzənnə fərqlərindən asılı olaraq maliyyə alətinin dəyərindəki dəyişmələr xarici valyuta riski adlanır. Cəmiyyətin maliyyə vəziyyəti və pul vəsaitlərinin hərəkəti mövcud valyuta məzənnələrinin dəyişməsi zamanı belə risklərin təsirinə məruz qalır. Cəmiyyətin xarici valyuta məzənnələrinin dəyişməsi zamanı məruz qalacağı risklər aşağıdakı cədvəldə təqdim edilmişdir:

	AZN	USD	EUR	Cəmi
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	84,979	24,434	580	109,993
Müştərilərə verilmiş kreditlər	5,994,771	139,551	-	6,134,322
	6,079,750	163,985	580	6,244,315
Maliyyə öhdəlikləri				
Müddətli borc öhdəlikləri	692,222	1,091,055	-	1,783,277
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	500,000	-	-	500,000
Digər maliyyə öhdəlikləri	-	-	-	-
	1,192,222	1,091,055	-	2,283,277
31 dekabr 2021-ci il tarixinə xalis valyuta mövqeyi	4,887,528	(927,070)	580	3,961,038

22 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

	AZN	USD	EUR	Cəmi
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	341,614	51,187	651	393,452
Müştərilərə verilmiş kreditlər	5,631,344	330,809	-	5,962,153
	5,972,958	381,996	651	6,355,605
Maliyyə öhdəlikləri				
Müddətli borc öhdəlikləri	922,962	1,556,764	-	2,479,726
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	-	-	-	-
Digər maliyyə öhdəlikləri	12,000	-	-	12,000
	934,962	1,556,764	-	2,491,726
31 dekabr 2020-ci il tarixinə xalis valyuta mövqeyi (yenidən təqdim edilmiş)	5,037,996	(1,174,768)	651	3,863,879

Aşağıdakı cədvəl Cəmiyyətin ABŞ dolları və Avronun Azərbaycan manatına nisbətən məzənnəsində 10%-lik artım və ya azalmasına həssaslığını təhlil edir. 10% əsas idarəedici heyətə xarici valyuta risklərinin təhlili üzrə daxili risk hesabatlarının təqdim edilməsi zamanı istifadə olunan həssaslıq dərəcəsidir və xarici valyuta məzənnəsinin dəyişməsinin Cəmiyyətə mümkün təsiri üzrə rəhbərliyin ehtimallarını əks etdirir.

Həssaslıq təhlili özünə yalnız xarici valyutada olan monetar maddələri daxil edir və onların dövrün sonunda xarici valyutaya çevrilməsinə məzənnədəki 10%-lik dəyişiklik qədər düzəliş edir:

	31 dekabr 2021-ci il		31 dekabr 2020-ci il (yenidən təqdim edilmiş)	
	AZN/USD	AZN/USD	AZN/USD	AZN/USD
	+10%	-10%	+10%	-10%
Mənfəət və ya zərərə təsiri	(92,707)	92,707	(117,477)	117,477
Kapitala təsiri	(92,707)	92,707	(117,477)	117,477
	31 dekabr 2021-ci il		31 dekabr 2020-ci il (yenidən təqdim edilmiş)	
	AZN/EUR	AZN/EUR	AZN/EUR	AZN/EUR
	+10%	-10%	+10%	-10%
Mənfəət və ya zərərə təsiri	58	(58)	65	(65)
Kapitala təsiri	58	(58)	65	(65)

Coğrafi risk konsentrasiya. Maliyyə aktiv və öhdəlikləri üzrə coğrafi risk konsentrasiyası aşağıdakı kimidir:

	Azərbaycan Respublikası	İƏİT ölkələri	Cəmi
Maliyyə aktivləri			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	109,993	-	109,993
Müştərilərə verilmiş kreditlər	6,134,322	-	6,134,322
	6,244,315	-	6,244,315
Maliyyə öhdəlikləri			
Müddətli borc öhdəlikləri	692,222	1,091,055	1,783,277
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	500,000	-	500,000
Digər maliyyə öhdəlikləri	-	-	-
	1,192,222	1,091,055	2,283,277
31 dekabr 2021-ci il tarixinə xalis mövqe	5,052,093	(1,091,055)	3,961,038

22 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

	Azərbaycan Respublikası	İƏİT ölkələri	Cəmi
Maliyyə aktivləri			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	393,452	-	393,452
Müştərilərə verilmiş kreditlər	5,962,153	-	5,962,153
	6,355,605	-	6,355,605
Maliyyə öhdəlikləri			
Müddətli borc öhdəlikləri	922,962	1,556,764	2,479,726
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	-	-	-
Digər maliyyə öhdəlikləri	12,000	-	12,000
	934,962	1,556,764	2,491,726
31 dekabr 2020-ci il tarixinə xalis mövqe (yenidən təqdim edilmiş)	5,420,643	(1,556,764)	3,863,879

Likvidlik riski. Likvidlik riski maliyyə öhdəliklərindən yerinə yetirilməsində Cəmiyyətin çətinliklərlə üzləşəcəyi riskdir. Buraya faktiki olaraq ödəmə vaxtı çatmış maliyyə alətləri üzrə digər maliyyə öhdəliklərini yerinə yetirmək üçün kifayət qədər vəsaitlərin mövcud olması aiddir. Likvidlik riski aktivlər üzrə əməliyyatların yerinə yetirilmə müddətinin öhdəliklər üzrə əməliyyatların ödəmə müddətləri ilə uzlaşmadığı hallarda ortaya çıxır. 31 dekabr 2021-ci il və 31 dekabr 2020-ci il tarixlərinə maliyyə alətlərinin ödəmə müddətlərinə görə təhlili aşağıdakı kimidir:

	1 aya qədər	1 aydan 3 aya qədər	3 aydan 1 ilə qədər	1 ildən 5 ilə qədər	5 ildən artıq	Cəmi
Maliyyə aktivləri						
Müştərilərə verilmiş kreditlər	109,993	-	-	-	-	109,993
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	146,238	98,898	1,852,203	4,036,983	-	6,134,322
	146,238	98,898	1,852,203	4,036,983	-	6,134,322
Maliyyə öhdəlikləri						
Müddətli borc öhdəlikləri	2,470	-	-	1,780,807	-	1,783,277
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	-	-	500,000	-	-	500,000
Digər maliyyə öhdəlikləri	-	-	-	-	-	-
	2,470	-	500,000	1,780,807	-	2,283,277
31 dekabr 2021-ci il tarixinə likvidlik çatışmazlığı	143,768	98,898	1,352,203	2,256,176	-	3,851,045
31 dekabr 2021-ci il tarixinə məcmu likvidlik çatışmazlığı	143,768	242,666	1,594,869	3,851,045	3,851,045	

22 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

	1 aya qədər	1 aydan 3 aya qədər	3 aydan 1 ilə qədər	1 ildən 5 ilə qədər	5 ildən artıq	Cəmi
Maliyyə aktivləri						
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	393,452	-	-	-	-	393,452
Müştərilərə verilmiş kreditlər	1,085,677	1,014,459	2,270,001	1,589,432	2,584	5,962,153
	1,479,129	1,014,459	2,270,001	1,589,432	2,584	6,355,605
Maliyyə öhdəlikləri						
Müddətli borc öhdəlikləri	-	66,471	180,000	2,233,255	-	2,479,726
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	-	-	-	-	-	-
Digər maliyyə öhdəlikləri	6,000	6,000	-	-	-	12,000
	6,000	72,471	180,000	2,233,255	-	2,491,726
31 dekabr 2020-ci il tarixinə likvidlik çatışmazlığı (yenidən təqdim edilmiş)	1,473,129	941,988	2,090,001	(643,823)	2,584	3,863,879
31 dekabr 2020-ci il tarixinə məcmu likvidlik çatışmazlığı (yenidən təqdim edilmiş)	1,473,129	2,415,117	4,505,118	3,861,295	3,863,879	

23 Maliyyə Alətlərinin Ədalətli Dəyəri

Ədalətli dəyərin qiymətləndirilməsi nəticələri aşağıda göstəriləndiyi kimi ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələrinə görə təhlil edilir:

- 1-ci səviyyəyə oxşar aktiv və öhdəliklər üçün fəal bazarlarda kotirovka olunan qiymətlərlə qiymətləndirmələr (təshih edilməmiş)
- 2-ci səviyyəyə aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa (yəni, qiymətlər) və ya dolayısı ilə (yəni, qiymətlərdən yaranan) müşahidə edilə bilən ilkin əhəmiyyətli məlumatların istifadə edildiyi qiymətləndirmə üsulları vasitəsilə əldə edilən qiymətləndirmələr və
- 3-cü səviyyəyə müşahidə edilən bazar məlumatlarına əsaslanmayan qiymətləndirmələr (müşahidə edilməyən ilkin məlumatlar) daxildir.

Maliyyə alətlərini ədalətli dəyərlə qiymətləndirmə iyerarxiyalarına bölmək üçün rəhbərlik peşəkar mülahizələr irəli sürür. Ədalətli dəyərlə qiymətləndirmə üçün əhəmiyyətli dərəcədə düzəlişlər tələb edən müşahidə edilə bilən məlumatlardan istifadə edildikdə, bu qiymətləndirmə 3-cü Səviyyəyə aid edilir. İstifadə edilən məlumatların əhəmiyyətliyi bütövlükdə ədalətli dəyərin qiymətləndirilməsi ilə ölçülür.

Ədalətli dəyərlə qiymətləndirilməyən, lakin ədalətli dəyəri açıqlanan aktiv və öhdəliklər

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin balans dəyəri belə maliyyə alətləri üzrə bazar şərtləri ilə bağlanan müqavilələrin qısamüddətli olmasına görə təxminən onların ədalətli dəyərinə bərabərdir. Müştərilərə verilmiş kreditlərin, müddətli borc öhdəliklərinin və buraxılmış borc qiymətli kağızlarının ədalətli dəyəri 2-ci Səviyyə kimi qiymətləndirilmiş və diskontlaşdırılmış pul vəsaitlərinin hərəkətinin təhlilinə əsasən və tərəflərin kredit riskini əks etdirən diskont dərəcəsi üzrə ilkin məlumatlardan istifadə etməklə ümumi qəbul edilmiş qiymətpoyma modellərinə uyğun olaraq müəyyən edilmişdir.

Rəhbərlik hesab edir ki, maliyyə hesabatlarında tanınmış maliyyə aktiv və öhdəliklərinin balans dəyəri təxminən onların ədalətli dəyərinə bərabərdir və ədalətli dəyər iyerarxiyasının 2-ci Səviyyəsinə aid edilmişdir.

24 Maliyyə Alətlərinin Qiymətləndirmə Kateqoriyaları üzrə Təqdim Edilməsi

BMHS 9 "Maliyyə alətləri" standartına uyğun olaraq, maliyyə aktivləri aşağıdakı kateqoriyalara təsnifləşdirilir: (a) FVTPL kateqoriyasında qiymətləndirilən maliyyə aktivləri; (b) FVOCI kateqoriyasında qiymətləndirilən borc alətləri; (c) FVOCI kateqoriyasında qiymətləndirilən pay alətləri və (d) amortizasiya olunmuş dəyərlə qiymətləndirilən maliyyə aktivləri. FVTPL kateqoriyasında qiymətləndirilən maliyyə aktivləri iki alt-kateqoriyaya bölünür: (i) FVTPL kateqoriyasında məcburi qaydada qiymətləndirilən aktivlər və (ii) ilkin tanınma zamanı həmin kateqoriyaya aid edilmiş aktivlər.

31 dekabr 2021-ci il və 31 dekabr 2020-ci il tarixlərinə Cəmiyyətin maliyyə aktivləri pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərindən və müştərilərə verilmiş kreditlərdən ibarətdir və amortizasiya edilmiş maya dəyərində (AC) tanınan maliyyə aktivləri kimi təsnifləşdirilmişdir.

25 Hesabat Dövründən sonra Baş Vermiş Hadisələr

Hesabat dövründən sonra əhəmiyyətli hadisə baş verməmişdir.

GƏLƏCƏK BİZNES NƏİLİYYƏTLƏRİNİZİ BİZİMLƏ ƏLDƏ EDİN

UHY AUDIT MMC

Çinar Plaza Biznes Mərkəzi, 25-ci
mərtəbə, 152 Heydər Əliyev pros.
AZ 1029, Bakı, Azərbaycan

Telefon +994 (12) 480 13 62
E-poçt info@uhy-az.com
Veb www.uhy-az.com

"UHY Audit MMC" (Şirkət) Birləşmiş Krallıqda fəaliyyət göstərən "Urbach Hacker Young International Limited" şirkətinin üzvüdür və müstəqil mühasibatlıq və məsləhət xidmətləri şirkətlərini özündə birləşdirən beynəlxalq UHY şəbəkəsinin bir parçasıdır. "UHY" - UHY beynəlxalq şəbəkəsinin ticarət nişanıdır. Burada təqdim edilən xidmətlər "UHY" və ya onun hər hansı digər üzvü tərəfindən deyil, Şirkət tərəfindən həyata keçirilməkdədir. "UHY" və ya onun hər hansı üzvü şəbəkənin digər üzvləri tərəfindən göstərilən xidmətlərə görə heç bir məsuliyyət daşımır.

© 2022 UHY AUDIT MMC.